

Рената Самарцић
Уметност и криминал

Издавач

ПЛАТОНЕУМ Д.О.О.

За издавача

ДУШАН ВУЈИЧИЋ, директор

Рецензенти

ПРОФ. ДР ДРАГАН СИМЕУНОВИЋ

ДР СУЗАНА ПОЛИЋ

ПРОФ. ДР БОЈАН ДОБОВШЕК

Уредник

ДУШАН ВУЈИЧИЋ

Графички дизајн и техничко уређење

ИВАН ЈОВАНОВИЋ

Лектура

ЈАСМИНА МИЛЕТИЋ

Рејсџери

МАЈА ЈОВАНОВИЋ

Штампа

ЦИЦЕРО

Тираж

500

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

343.9:7

САМАРЦИЋ, Рената

Уметност и криминал / Рената Самарцић ; [регистри Маја Јовановић]. -
Нови Сад : Платонеум, 2017 (Београд : Цицерио). - 383 стр. : илустр. ; 24 см

Тираж 500. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија. -
Résumé. - Регистри.

ISBN 978-86-85869-88-4

а) Уметност - Кривична дела

COBISS.SR-ID 317830663

РЕНАТА САМАРЦИЋ

Уметност и криминал

ПЛАТОНЕУМ
Нови Сад 2017.

САДРЖАЈ

Предговор проф. др Драгана Симеуновића	11
Др Сузана Полић: Ка интегритету уметничког дела	21
Проф. др Бојан Добовшек: Уметност и криминал	27
Увод	33

ПЉАЧКЕ И СПОЛИЈАЦИЈЕ УМЕТНИНА У РАТНИМ ВРЕМЕНИМА

Грчка и Рим	49
Пљачкање Сиракузе (212. године п. н. е.)	51
Освајање и разарање Коринта (146. године п. н. е.)	52
Пљачкање Атине (86. године п. н. е.)	52
Цицерон — парница против Вера (70. године п. н. е.)	54
Статуа Дијане из Сегесте	57
Римско освајање Јерусалима (70. године)	58
Пљачка Цариграда (1204)	59
Ратни трофеји Наполеона Бонапарте	62
Први светски рат и Версајски уговор	65
Версајски мировни уговор (28. јун 1919)	67
Народни музеј у Београду (1914–1918)	68
Народна библиотека у Београду (1914–1918)	74
Призренски рукопис Душановог законика – прва српска рукописна књига пронађена на немачком антикварном тржишту (1933)	76
Српске рукописне књиге пронађене у Националној и свеучилишној библиотеци у Загребу (1966)	78
Српске рукописне књиге пронађене у Западној Немачкој (1969)	80
Српске рукописне књиге у библиотеци „Честер Бити“ у Даблину (откривене 1968)	83

Српска рукописна књига у Универзитетској и истраживачкој библиотеци у Ерфурту	87
Српска рукописна књига у Реформаторском колегијуму у Дебрецину	87
Пљачке и спопијације уметнина током Другог светског рата (1939–1945).....	87
Нацистичке спопијације уметничких дела.....	87
Аустрија	91
Вермерова „Алегорија сликарства“ (1666–1667) – колекција браће Чернин	91
Пољска.....	92
Колекција Чарторијски у Кракову	93
Француска	94
Конфискација колекција породице Ротшилд.....	97
Вермеров Астроном (1668)	98
Белгија.....	99
Совјетски Савез	100
Ћилибарска соба у Царском селу (Пушкин)	103
Србија	106
Народна библиотека у Београду (6. април 1941).....	111
Зборник српских житија таха монаха Марка и Хиландарски типик.....	115
Страдање ризнице манастира Крушедола (1941).....	116
Уништавање јеврејске имовине.....	120
Бољшевичке продаје уметнина из совјетских музеја и финансирање индустријализације	122
Калуст Гулбенкијан	127
Ендру Мелон	130
Стаљинове трофејне бригаде и совјетске конфискације уметничких дела у Немачкој	133
Пергамски олтар.....	135
Рафелова Сикстинска Мадона.....	135
Реституција уметничких дела украдених током Другог светског рата	137
Међународни споразуми о реституцији опљачканих дела.....	142
Лондонска декларација (5. јануар 1943)	142
Бретонвудска конференција (22. јули 1944).....	143
Вашингтонска конференција о јеврејским добрима у време Холокауста (30. новембар — 3. децембар 1998).....	144

Међународни форум о јеврејским културним добрима одузетим током Холокауста (3–5. октобар 2000)	144
Реституција колекције Фердинанда Блох–Бауера.	145
Ратне девастације и сполијације данас	148
Музеј у Кабулу (1993) — Авганистан	149
Музеј у Багдаду (2003)	150
Косово и Метохија (1999–2004).	151
Палмира (2015)	153

КРАЂЕ УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА ИЗ МУЗЕЈА И ПРИВАТНИХ КОЛЕКЦИЈА

Историја крађа уметничких дела из музеја и приватних колекција	157
Вићенцо Перуђа и <i>Мона Лиза</i> (1911)	159
Арсен Годетјер и полиптих <i>Мисиџично јаће</i> (1934)	162
Музеј лепих уметности у Бриселу (1971)	163
Музеј Изабела Стјуарт Гарднер у Бостону (1990)	164
Стефан Брајтвизер (1990)	165
Мунков <i>Крик</i> — Национални музеј у Ослу (1994; 2004)	166
Реноарова <i>Куйачица</i> — Народни музеј у Београду (1996)	166
Јеврејски музеј у Њујорку (2001).	169
Роберт Манг и Челинијева <i>Салијера</i> (Беч, 2003).	169
<i>Лежећа фигура</i> Хенрија Мура (2005).	170
Крађе уметничких дела и организовани криминал.	170
Сицилијанска мафија — Каравађово <i>Христово рођење</i> (1969)	173
Крађе уметничких дела и финансирање тероризма.	174
Крађе из замка Расборо код Даблина	176
Ирска републиканска армија (1974)	176
Мартин Кахил и гангови из Белфаста (1986)	177

КРАЂЕ ЛИТУРГИЈСКИХ ПРЕДМЕТА

Крађе икона у Русији	180
Поново откривање иконе	181
Руске иконе и бољшевичка револуција 1917.	182
Изложбе староруских икона у иностранству (1929–1932)	185

Крађе литургијских предмета у Србији	190
Петроградски, 166. лист Мирослављевог јеванђеља (1846)	194
Ризница манастира Милешеве (1688)	195
Престоне иконе са иконостаса Цркве Св. Николе у Сибачу (1971)	199
Крађе реликвија	200

АРХЕОЛОШКЕ ПЉАЧКЕ И КРИЈУМЧАРЕЊЕ АНТИКВИТЕТА

Стање археолошког криминала у појединим земљама	207
Европски антиквитети	208
Мреже Медичи и Бекина (1970–2000)	208
Еуфронијев кратер (1971)	210
Србија – Аварски појас из околине Сирмијума (1992)	211
Европски модел пљачки антиквитета	212
Европска конвенција о заштити археолошког наслеђа (1992)	214
Афрички антиквитети	215
Афрички модел пљачки антиквитета	218
Латиноамерички антиквитети	219

ВАНДАЛИЗАМ ИЛИ НАМЕРНО УНИШТАВАЊЕ УМЕТНИНА

Појам вандализма	221
Иконоклазам	225
Типологије вандализма	226
Примери из историје иконоклазма и вандализма	229
Византијски иконоклазам	230
Иконоборство у епохи реформације (XVI век)	232
Вандализам у Француској револуцији (1789)	234
Париска комуна и рушење стуба Вандом (1871)	236
„Дегенерисана уметност“ — нацистички иконоклазам (1937)	238
Рушење комунистичких споменика	243
Будимпешта (1956)	245
Буде из Баијана (2001) — талибански иконоклазам	247

Музејски иконоклазам	249
Веласкезова <i>Венера њред оїледалом</i> (1914)	249
Рјепинов <i>Иван Грозни</i> — Аврам Балашов (1913)	250
Рембрантова <i>Ноћна сїража</i> (1975, 1990)	250
Микеланђелова <i>Пијетта</i> — Ласло Тот (1972)	252
Микеланђелов <i>Давид</i> — Пјеро Каната (1991)	252

КРИВОТВОРЕЊЕ УМЕТНИНА

Развој уметничког тржишта и комерцијализација уметности	253
Појам кривотворине и облици кривотворења	257
„Афера Белтраки“ — Келн (2011)	258
Утврђивање аутентичности уметничких дела и откривање кривотворина	262
Пројекат <i>FINGaRtPRINT</i>	264

ДРЖАВНИ МЕХАНИЗМИ У ЗАШТИТИ УМЕТНИНА

Конвенције и други међународни документи	268
Хашка конвенција о законима и обичајима рата на копну (II) (1899)	268
Хашка конвенција о законима и обичајима рата на копну (IV) (1907)	268
Рерихов споразум (1935)	269
Хашка конвенција о заштити културних добара у случају оружаних сукоба (1954)	270
Конвенција Унеска из 1970.	274
Конвенција о заштити светске културне и природне баштине (1972)	276
Конвенција UNIDROIT (1995)	277
Законодавство Европске уније	278
Културне и полицијске институције	280
Међународни савет музеја (<i>International Council of Museums</i> — ICOM)	280
ИНТЕРПОЛ — Међународна организација криминалистичке полиције	282
ARCA — Друштво за истраживање злочина повезаних с уметношћу	283
Базе података украдених уметнина	284

**КРИМИНАЛ У ВЕЗИ С УМЕТНИНАМА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Структура, стање и кретање криминала у вези с уметнинама у Србији у периоду 2000–2014.	287
Приказ резултата емпиријског истраживања	289
Хронологија поднетих кривичних пријава у периоду 2000–2014.	289
Раст и развој поднетих кривичних пријава у периоду 2000–2014.	290
Хронологија пријављених кривичних дела у периоду 2000–2014.	291
Раст и развој пријављених кривичних дела у периоду 2000–2014.	292
Хронологија евидентираних кривичних дела у периоду 2000–2014.	293
Хронологија кривичних дела са непознатим учиниоцима	297
Хронологија расветљених кривичних дела са НН учиниоцима	300
Хронологија броја пријављених лица за извршење кривичних дела	304
Предузете мере према учиниоцима кривичних дела	306
Структура и кретање евидентираних кривичних дела према месту извршења	308
Структура и кретање одузетих предмета у периоду 2000–2014. године	310
Кретање и структура пронађених и враћених предмета	311
Преглед случајева покушаја изношења културних добара преко државне границе	312
Закључци емпиријског истраживања	313
Илустрације	315
Библиографија	333
Регистар топонима	361
Регистар имена	371
Résumé	383

КОГО ЛОУКЪ Н ГРЕДУ
Ш КНАНЪ И СЕГЛА ГИ
КЕ СЕГЛА СНАСТУСН
МОНКЪ ЗЛЮБЛЕНЫ
ОНЕМ ЖЕ СЛАГОУ КОЛНУ

МЪДАЖВНТЪ СЕНЗЛЕ
КН СЕГО РАДНАЗУПРИ
ДЪКЪ КОДЖ КРЪСТЕ
НСКЪ ДЖТЕЛЪ СТОК

ИЛУСТРАЦИЈЕ

ИЦА ЕНКА
С ТГО НОВА КРСТА
С АЛА ГЛА Н А
С КЪ КСНЖ ПРАКЕД
Е ОУ ѿ ѿ ѿ ѿ

АНО АНГЛА ЖКОКН
ДЪКЪ КЪ ХОДЪЩЪ Ж
КОГО ЛОУКЪ С КН СЕ
И ПРЖ КНАНЕМЕ
НАЗУПРИ КН ДЖХЪ СГО

КЪ ДИНОА
КА ПРЕДЮЩА
КЪ СЕ КЖ Н ГЛА
И МЪ СЕ А ГНЦА
КЖИ КЪ ЗЕМЛЕ
И ПРЖХН К СЕГО
МИРА С НЕСТ
ОНЕМ ЖЕ АЗУР
КЪ ПОМНЪ ГРЕДЕ
ТЪ МЮЖЪ ИЖЕ ПРЖ
Ъ МНОЖА С ТЪ К КОП
Ъ КЪ МЕМЕ А С ТЪ И
АЗУПРИ КЪ ДЖХЪ СГО

НЪ ПО ГЛА КИ МЕСУР
СТНТН КЪ КОДЖ ТЪ МЪ
НЖРЪ НАДЪНЪ ЖЕ ОУ
ЗРНШНА ХЪ СЪХОДЕ
ЩЪ И ПРЖ КН КЪЩЕ
НАНЕМЪ СНАСТУ КР
СТЕНДЪХО МЪ СЪТМЪ Н
АЗУКНА ДЖХЪ НСКЪ ДЖ
ТЕЛЪ СТОКА ХЪ ЖКО
СНЕСТЪ СЪНЪ БЖЕН

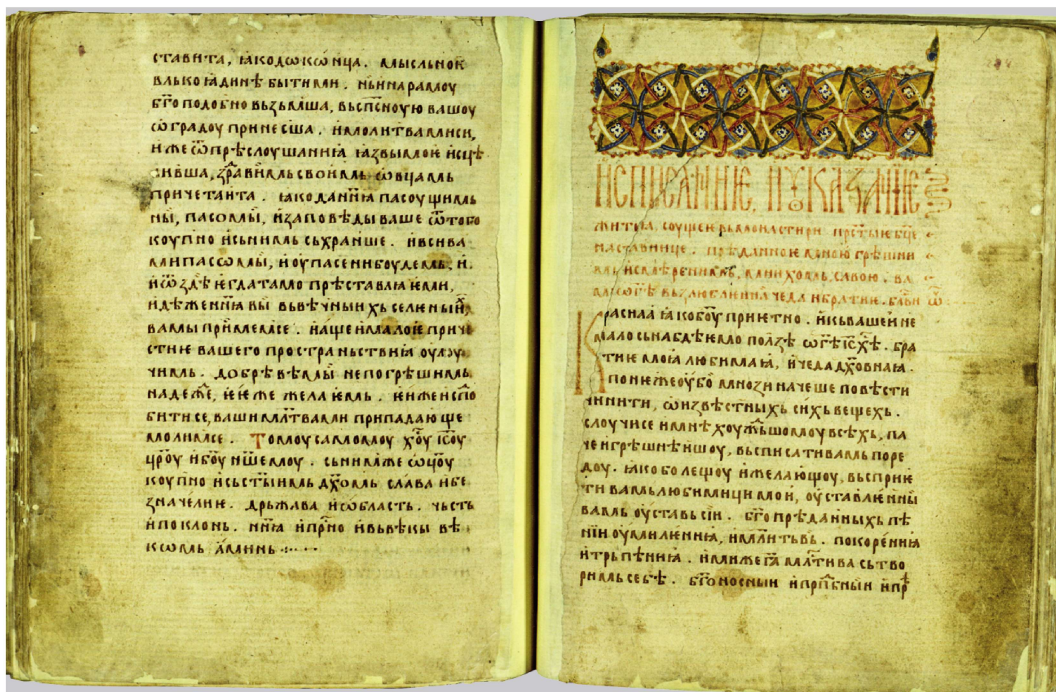
СЮ ПОКТОЖ КЛЕНН
С АЛА ГЛА Д
С БЕ ОУЩЕ ДНННН ВЛГО
С ЕУХ Н КРЪ А ПР ѿ Л

Довољско четворојеванђеље, Рс 638, л. 6v–7, Народна библиотека Србије

Глава лава, једини сачувани фрагмент камене илустрике са фасаде здања Народне библиотеке на Косанчићевом венцу у Београду. Фотографија из фонда Музеја Југославије

Зборник српских житија и Хиландарски ѿишик, Рс 17, л. 284,
Фонд Народне библиотеке Србије

Рипида миѿројолиѿа Илариона, задња сѿрана, 1644.

Музеј Српске ѿравославне цркве у Београду. Рипида од сребра са позлатом израђена је по налогу београдског митрополита Илариона, који ју је приложио манастиру Крушедолу, одакле је 1941. године пренесена у Загреб. У Записнику о предметима из манастира Крушедола које је Музеј за умјетност и обрт преузео од Главне државне благајне у Загребу, под бр. 12 наводе се – две рипиде Хаѿи Илариона из 1644. од злата са драгуљима (Вулетић, 1992: 55).

Иконостас цркве манастира Крушегола

*Икона из Цркве Свештої арханђела Михаила у Шћимљу,
оскрнављена 1999. Извор илустрације: [http://www.rastko.rs/kosovo/raspeto/crkve/
cr71.html](http://www.rastko.rs/kosovo/raspeto/crkve/cr71.html). Црква је оскрнављена и заиљена, а фреске унишћене 1999.
у ирисустиву снаја брийанскої КФОР-а.*

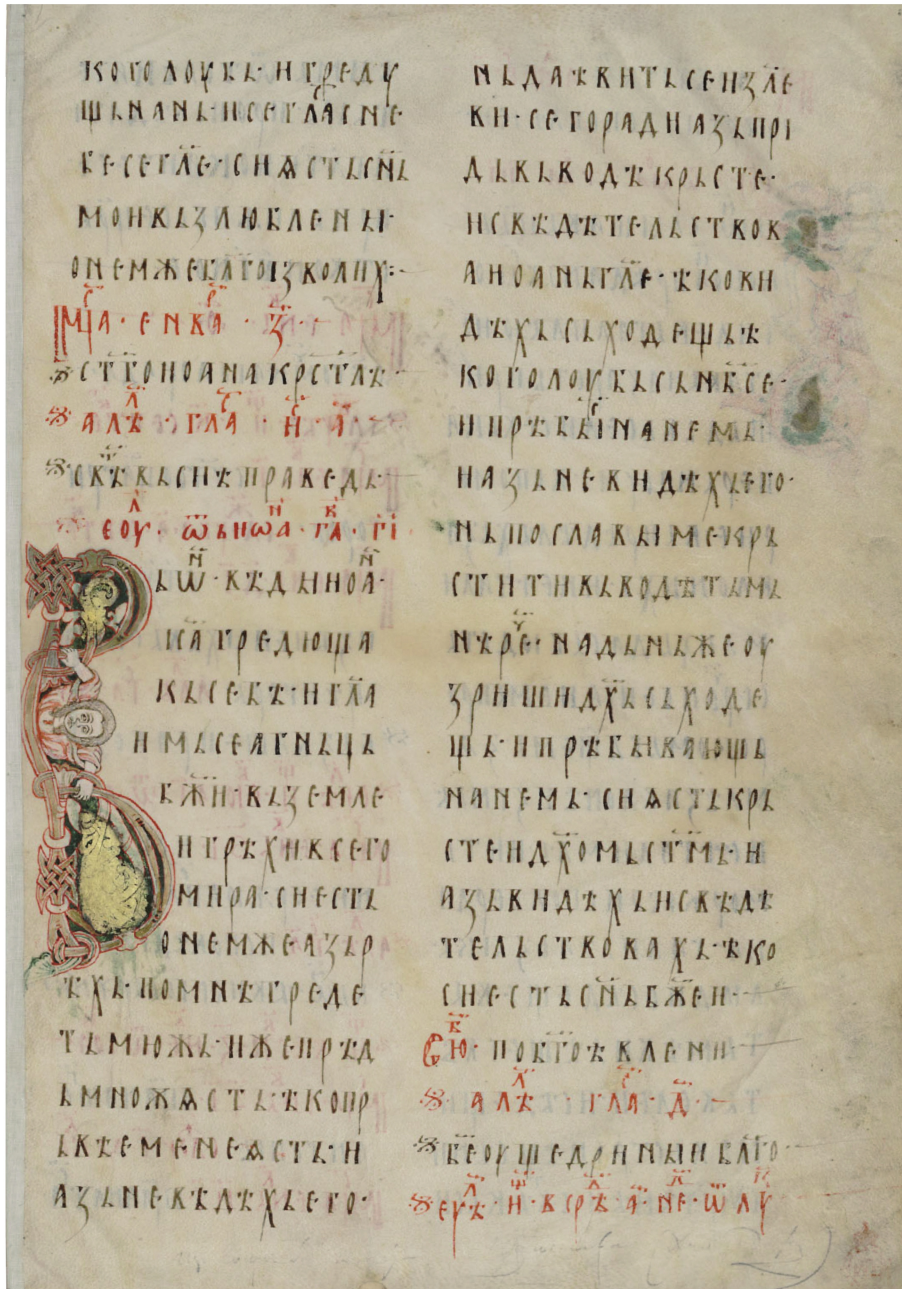
*Пјер-Огист Реноар : Куйачица, око 1915, уље на џлајну, 54 x 65,5 cm,
Народни музеј у Београду, инв. бр. 34_401*

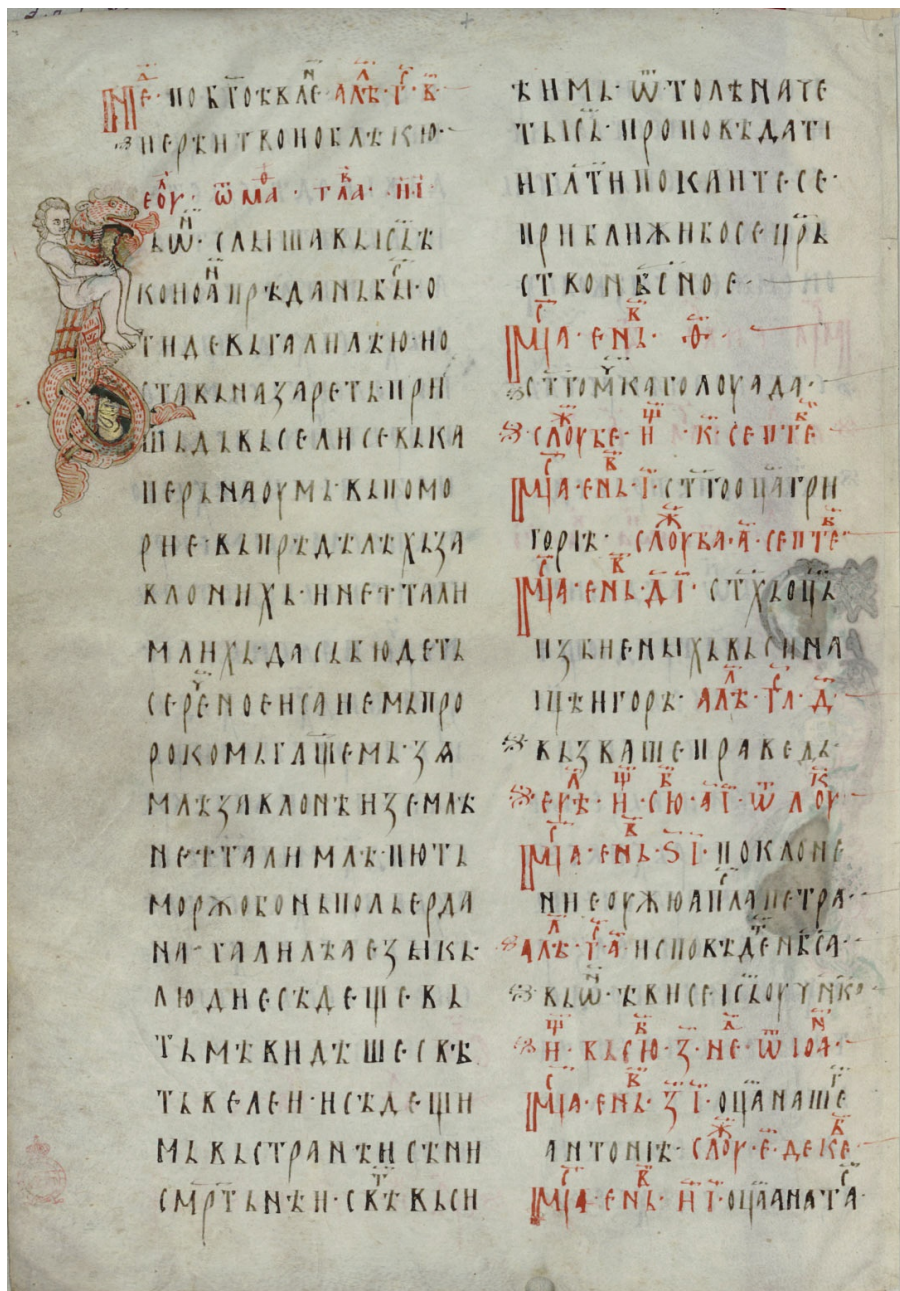
*Пућир с краја XV века искован у позлаћеном средру,
један од најдрагоценијих предмета пронађених 1974.
у закојаној манастирској ризници Бање код Прибоја*

*Рийида њаџријарха Макарија Соколовића, 1559/1560. њронађена 1974.
у закоианој манасџирској ризници Бање код Придоја*

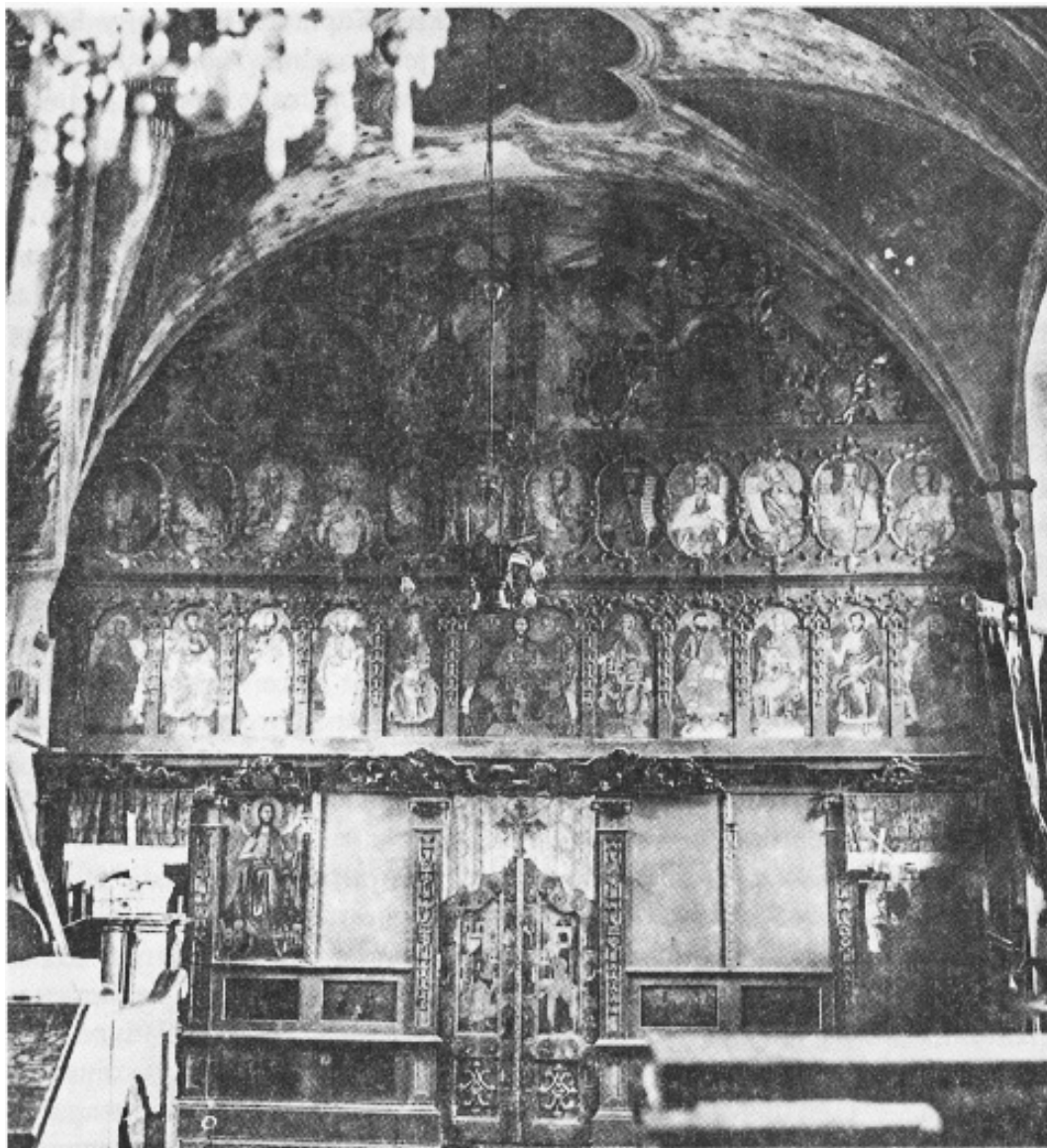

Лисци 166 Мирослављевој јеванђеља,
 Руска национална дидлиоиџека у Санкциј Пеџердурџу (Ф. љ. I. 83)
 Извор илустирација: Российская национальная библиотека,
 досџуйино на: http://expositions.nlr.ru/ex_manus/Miroslav_Gospel/

Иконосїас у Цркви Свейїї Николе у Сибачу, садашњи изїлед

*Иконостас у Цркви Светиої Николе у Сидачу
йосле крађе йри йресйоне иконе 1971. йодине.*

Извор илустрације: Лесек, М. (2000). Уметничка баштина у Срему.
Нови Сад : Матица српска : Републички завод за заштиту споменика културе;
Сремски Карловци : Српска православна епархија сремска, стр. 10.

Георѓије Стојановић: Бојородица с Христџом (1740–1742),
џресџона икона на иконосџасу Цркве Свеџој Николе у Сидачу
(украдена 1971. џодине, џронађена и врађена 2006. џодине)

Георгије Стојановић: Свети Петар и Павле (1740–1742),
пресјона икона са иконосјаса Цркве Светиој Николе у Сидачу
(украдена 1971. године, пронађена и враћена 2006. године)

Георгије Стојановић: Христос Велики архијереј (1740–1742),
койија ѿресијоне иконе на иконосијасу Цркве Свѣтој Николе у Сибачу
украдене 1971. ѿдине, за којом се и даље траја

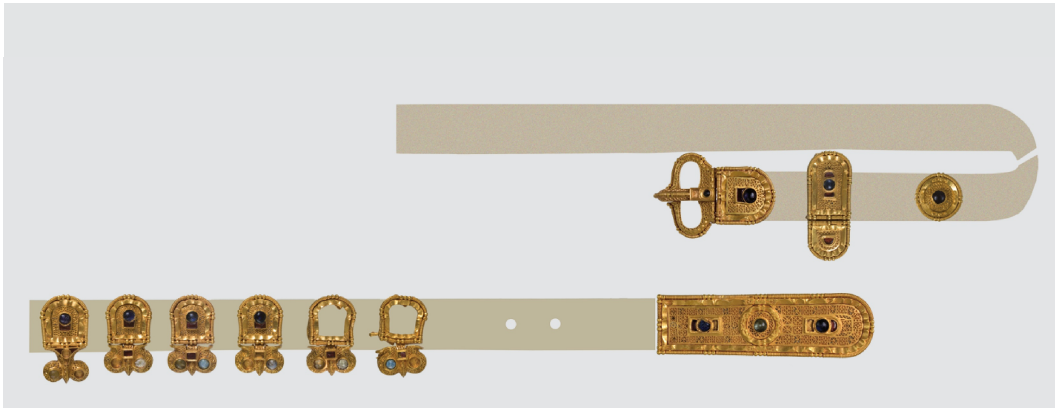
Георѓије Ситојановић: Христос Велики архијереј (1740–1742),
престона икона на иконоситасу Цркве Светиої Николе у Сидачу
украдене 1971. године, за којом се и даље трага
Извор илустрације: Лесек, М. (2000). Уметничка баштина у Срему.
Нови Сад : Машица српска : Републички завод за заштитиу сџоменика култури;
Сремски Карловци : Српска православна епархија сремска, сџр. 16.

*Златни аварски њојас из околине Сирмијума,
велики језичак – њредња сѡрана, ѡрва ѡловина VII века,
Музеј Срема (ауѡор фотѡѡрафије: Неѡјша Борић)*

*Сеѡменѡи златноѡ аварскоѡ ѡјаса из околине Сирмијума,
ѡрва ѡловина VII века,
Музеј Срема (ауѡор фотѡѡрафије: Неѡјша Борић)*

*Реконструкција аварског појаса из околине Сирмијума,
Музеј Срема (аутор фотографије: Небојша Борић)*

*Златни аварски појас из околине Сирмијума, копча,
прва половина VII века,
Музеј Срема (аутор фотографије: Небојша Борић)*

*Златни аварски појас из околине Сирмијума, кружни појасни оков,
прва половина VII века,
Музеј Срема (аутор фотографије: Небојша Борић)*

БИБЛИОГРАФИЈА

- Alpatov, M.** (1975). *Histoire de l'art Russe : des origines à la fin du 17. siècle*. Paris : Flammarion.
- Anatomija** povijesnog spomenika (2006). Zagreb : Institut za povijest umjetnosti.
- Античко** сребро у Србији (1994). Београд : Народни музеј.
- Arts of Africa : 7000 ans d'art african** (2005). Monaco : Grimaldi Forum.
- Arrase, D.** (2004). *Histoires de peintures*. Paris : Gallimard.
- Asman, A.** (2011). *Duga senka prošlosti : kultura sećanja i politika povesti*. Beograd : Biblioteka XX vek : Knjižara Krug.
- Asman, A.** (2002). *Rad na nacionalnom pamćenju*. Beograd : Svetovi.
- Association Française de la Bannière de la Paix. Pacte de la Culture & Bannière de la Paix.** Доступно на: http://etoile.dumatin.free.fr/culture/pacte_culture.htm (25. 6. 2015).
- Atlagić, S.** (2009). Nacistička umetnost i propaganda. *CM : Communication Management : časopis za upravljanje komuniciranjem = communication management quarterly*, God. 4, br. 11, str. 135–147.
- Atwood, R.** (2004). *Stealing history : Tomb raiders, smugglers and the looting of the ancient world*. New York, NY : St Martin's Press.
- Бадић, С.** (2008). *Грци и грци : античка перцепција и перцепција антике*. Београд : *Clio*.
- Ball, P.** (2010). *Histoire vivante des couleurs : 5000 ans de peinture racontée par les pigments*. Paris : Hazan.
- Бандовић, А. Д. ; Митровић, Ј. Д.** (2015). *Разарањем нејодећено : [каша-лој изложбе]*, 12. мај — 16. август 2015, Музеј Вука и Доситеја. Београд : Народни музеј.
- Bandović, A. D. ; Mitrović, J. D.** (2015a). Od muzejskog poslužitelja do kustosa: 90 godina od smrti Ante Mudrovčića. *Etnoantropološki problemi*. God. 10, sv. 3, str. 769–771.
- Bazley, T. D.** (2010). *Crimes of the art world*. Santa Barbara, Calif. : Praeger.

- Baque, P.** (1999). *Un nouvel or noir*. Paris : Editions Paris-Méditerranée.
- Bedel, J.** (1984). *Dicctionnaire des antiquités et de la brocante*. Paris : Librairie Larousse.
- Бекер, К.** (1999). Званично тело у комунизму : Лењин. У: *Ново читање иконе : зборник Ђексћова*. Београд : Геопоетика, стр. 107–155.
- Bellat, F.** (2009, Octobre 8). *La déportation, la dynamite et le retour des icônes — Monastères en Russie*. Colloque international „Des couvents en héritage“, Intervention à l’Université Concordia, Montréal.
- Belting, H.** (2014). *Slika i kult : istorija slike od epohe umetnosti*. Novi Sad : Akademska misao.
- Belting, H.** (2011). *Firenca i Bagdad : Zapadno-istočna povijest pogleda*. Zaprrešić : Fraktura.
- Benjamin, W.** (2003). *Louvre d’art à l’époque de sa reproductibilité*. Paris : Allia.
- Bensimon, P.** (2000). *Les faux en peinture*. Montréal : Éditions Coursus Universitaire.
- Berk, E.** (2001). *Razmišljanja o Francuskoj revoluciji*. Podgorica : CID.
- Berouguet, B.** (1998). La contribution de l’O.I.P.C. : Interpol à la lutte contre le vol des objets d’art. *Interpol : Revue internationale de police criminelle*, no. 469–471, стр. 205–212.
- Berthoux, A. M.** (2013). *Le sourire énigmatique de Machiavel : la rencontre avec Léonard de Vinci*. Nice : Association LAC.
- Besançon, A.** (1994). *L’Image interdite : une histoire intellectuelle de l’iconoclasme*. Paris : Fayard.
- Bietry-Rivierre, E.** (2010, février 22). Un Vermeer, objet de toutes les convoitises. *Le Figaro*.
- Бичков, В. В.** (1991). *Византијска естетика : теоријски проблеми*. Београд : Просвета.
- Billiet, B.:** *Le Verrou*, Histoire par l’image [en ligne]. Консултовано 16. априла 2016. URL : <http://www.histoire-image.org/etudes/verrou>.
- Bilington, Dž.** (1988). *Ikona i sekira*. Beograd : Rad.
- Богдановић, Д.** (1970). Однос библиотеке према културном наслеђу. У: *Библиоотекар*. Год. 22, бр. 5, стр. 490–500.
- Богуславский, М. М.** (2012). *Культурные ценности в международном обороте : правовые аспекты*. Москва : Норма : Инфра–М.

- Бојић, З.** (2011). Плиније Старији о уметности. У: Плиније, ст. : *О уметности*. Београд : Завод за уџбенике : Досије, стр. 13–60.
- Бојић, З.** (2011а). Плиније Старији о уметничким делима донесеним у Рим = Pliny the Elder on Artworks Brought to Rome. *Vesnik*, бр. 38, стр. 43–52.
- Boser, U.** (2009). *Gardner heist : a true story of the world's largest unsolved art theft*. New York : Smithsonian Books/HarperCollins.
- Бошковић, Г.** (2014). *Организовани криминал*. Београд : Криминалистичко-полицијска академија.
- Бошковић, М.** (1998). *Организовани криминалишеи. Део 1, Криминологи и криминалистички аспекти*. Београд : Полицијска академија.
- Bošković, M.** (1996). Kriminalistički aspekti preventivne i represivne zaštite kulturnih dobara. *Nauka, bezbednost, policija*. 1 (1): 76–90.
- Бошњак, Т.** (1997). Сlike и пастели : један поглед на стваралаштво мајстора из Кања. *Реноар : дела из Народног музеја, Београд = Renoir : oeuvres du Musée National, Belgrade = Renoir : works from the National Museum, Belgrade*. Београд : Народни музеј, стр. XV–XXV.
- Bougault, V.** (2016, Février). Se souvenir de Palmyre. *Connaissance des arts*, No. 745, стр. 62–69.
- Bourguignon, A.; Choppin, J. E.** (1994). *L'art vole : enquête sur le vol et le trafic d'objets d'art*. Paris : Éditions la découverte.
- Bourdieu, P.** (2013). *Distinkcija : društvena kritika suda*. Podgorica : CID.
- Brguljan, V.** (1985). *Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara : uvod i zbirka opštih akata*. Zagreb ; Beograd : Republički zavod za zaštitu spomenika kulture.
- Бргуљан, В.** (2006). *Споменичко право*. Београд : Републички завод за заштиту споменика културе.
- Brguljan, V.** (1981). Зајеси споменичког права. *Архив за правне и друштвене науке*, бр. 4, стр. 503–509.
- Brent, M.** (1994). Le pillage des sites archéologiques : Vers un avenir sans passé. *Interpol*, no. 448–449, стр. 25–36.
- Борић-Брешковић, Б.** (ур.) (1997). *Заштита културног наслеђа : радови Центра за конзервацију*. Београд : Народни музеј.
- Борић-Брешковић, Б.** (1991). Каталог системске збирке римског царског новца у Народном музеју у Београду. *Нумизматичар*, бр. 14, стр. 9–32.

- Борић-Брешковић, Б.** (1990). Каталог систематске збирке римског царског новца у Народном музеју у Београду. *Нумизматичар*, бр. 13, стр. 17–46.
- Brignole-Saracco, M.** (1990). *L'assurance des objets d'art*. Paris : L'Argus.
- Бјури, Ц. Б.** (2010). *Варварска инвазија на Европу : Германи и Римско царство 375–575*. Београд : Утопија.
- Brodie, N.** (2003). Histoire volée : le pillage et le trafic illicite. *Museum international*, no. 219–220, стр. 10–22.
- Bulatović, D.** (2015). *Od trezora do tezaurusa : Teorija i metodologija izgradnje baštinjenja*. Beograd : Filozofski fakultet, Centar za muzeologiju i heritologiju.
- Bulatović, D.** (2014). *Umetnost i muzealnost : istorijsko-umetnički govor i njegovi muzeološki ishodi*. Beograd : Centar za muzeologiju i heritologiju Filozofskog fakulteta.
- Булатовић, Д.** (2005). Баштинство или о незаборављању. У: *Крушевачки зборник*. 11, стр. 7–20.
- Булатовић, Д.** (1995). Историја уметности и заштита културних добара. *Повеља*, Нова серија, Год. 25, бр. 2, стр. 24–29.
- Булгаков, С.** (1991). *Православље : оједиг о православном учењу цркве*. Буда : Медитеран.
- Valavanidis, D.D.** (2004). *Mermeri sa Partenona : dan povratka*. Beograd : Odeljenje za arheologiju Filozofskog fakulteta.
- Van der Elst, A.; Vom, M. de** (2009). *Le vol de l'Agneau mystique*. Brussels: Editions Jourdan.
- Василић, А.** (1957). *Ризница манастира Свугенице*. Београд : Завод за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС.
- Vecce, C.** (2008). *Léonard de Vinci*. Paris : Flammarion.
- Вздорнов Г. И.** (1986). *История открытия и изучения русской средневековой живописи. XIX век*. Москва : Искусство.
- Vilarduen, Ž.** (2011). *Hronika Četvrtog krstaškog rata i osvajanje Konstantinopolja*. Loznica : Karpos.
- Vilus, J.** (2007). *Pravna zaštita kulturnih dobara*. Beograd : Univerzitet za mir Ujedinjenih nacija : Evropski centar za mir i razvoj (ECPD).
- Винкелман, Ј. Ј.** (1996). *Историја древне уметности*. Сремски Карловци; Нови Сад : Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Вуковић, С. ; Радовић, Н.** (2012). *Превенција организованој криминала*. Београд : Досије студио.

- Вулетих, Д.** (1992). *Судбина културне баштине Срема у току II светској рати*. Нови Сад : Историјски музеј Војводине.
- Gachet, S.** (2003, 17 janvier). Pillage de la mémoire. *Uniscope*. no. 469.
- Gallo, D.** (ed.) (2001). *Les Vies de Dominique Vivant-Denon : actes du colloque*. Paris : La documentation française : Musée du Louvre.
- Gamboni, D.** (2015). *La destruction de l'art : iconoclasme et vandalisme depuis la Révolution française*. [Dijon] : les Presses du réel.
- Gavela, B.** (1978). *Etrurci : istorija, kultura, umetnost*. Beograd : Jugoslavija.
- Gavela, B.** (1978). *Istorija umetnosti antičke Grčke*. Beograd : Naučna knjiga.
- Галерија слика Дрезден** (1980). Београд : „Вук Караџић“.
- Gear, P. J.** (1993). *Le vol des reliques au Moyen Age: Furta Sacra*. Paris : Aubier.
- Гелер, М. ; Некрич, А.** (2000). *Ушопија на власи*. Подгорица : ЦИД.
- Gill, D. ; Chippindale, C.** (1993). Material and intellectual consequences of esteem for Cycladic figures. *American Journal of Archaeology*, 97(3): 602–673.
- Grabar, A.** (1957). *L' iconoclasme byzantine : dossier archéologique*. Paris : Collège de France.
- Goodman, N.** (2002). *Jezici umjetnosti : pristup teoriji simbola*, Zagreb : KruZak.
- Gombrich, E. H.** (1980). *Umetnost i lepo u srednjem veku*. Beograd : Nolit.
- Gombrich, E. H.** (1980a). *Umetnost i njena istorija*, Beograd : Nolit.
- Grégoire, P. ; Daviet, J. P.** (2014). Chroniques. *Commentaire*, 2 (Numéro 146), стр. 383–408. DOI 10.3917/comm.146.0383
- Grej, K.** (1978): *Ruski umetnički eksperiment : 1863–1922*. Beograd : Jugoslavija.
- Grépinet, M.** (2015). Le drapeau noir flotte sur ses trésors. *Paris Match*, 2. 9. 2015. Доступно на: <http://www.parismatch.com/Actu/International/Le-drapeau-noir-flotte-sur-ses-tresors-Palmyre-decapitee-820757> (3. 9. 2015).
- Григорович, Н.** (2004). *Царское Село. Янтарная комната*. Санкт Петербург : Альфа-Колор.
- Guichard, C.** (2008). La signature dans le tableau aux XVIIe et XVIIIe siècles : identité, réputation et marché de l'art. *Sociétés & Représentations*, (25), стр. 47–77.
- Guillotreau, G.** (1999). *Art et crime : la criminalité du monde artistique et littéraire*. Paris : P.U.F.
- Гројс, Б.** (2009). *Стил Стаљин*. Београд : Службени гласник.
- Гресе, Р.** (2004). *Крсташка епопеја*. Сремски Карловци ; Нови Сад : Издавачка књижевница Зорана Стојановића.

- Давидов, Д.** (1990). *Злогела и њреси*. Сремски Карловци : Сремска епархија.
- Давидов, Д.** (2006). *Светиила Фрушке Горе*. Београд : Драганић; Нови Сад : Покрајински завод за заштиту споменика културе.
- Давидов, Д.** (2013). *Тоштални јеноцид : Независна Држава Хрватска 1941–1945*. Београд : Завод за уџбенике.
- Давидовић, В.** (2007). О Никољском јеванђељу. у: *Никољско јеванђеље*. Св. 2. Фототипско, библиофилско изд. – [Б. м. : д. и.], стр. 365–373.
- Danens, E.** (1988). *Hubert i Jan van Ajk*. Београд : Jugoslovenska revija.
- De la Torre, L.** (2006, February 20). Terrorists raise cash by selling antiquities. *Government Security News*, Vol. 4, Issue 3, стр. 10 и 15.
- De main de maître : l'artiste et faux** (2009). Paris : Hazan : Musée du Louvre.
- Demandt, A.** (2008). *Vandalizam : Nasilje nad kulturom*. Zagreb : Antibarbarus.
- Денисова, Е. А.** (2012). Правовые основы реституции культурных ценностей, перемещенных во время и по окончании Второй мировой войны. *Вестник МГИМО*, No. 1.
- Деретић, Ј.** (2001). *Културна историја Срба*. Београд : Филолошки факултет; Крагујевац : Нова светлост.
- Димитрије Аврамовић = Dimitrije Avramović** (1970). Београд : Српска академија наука и уметности.
- Dobovšek, B.; Samardžić, R.** (2012). Istraživanje krivičnih djela u vezi s umjetninama. U: *Istraživanje krivičnih djela*. Sarajevo : Pravni fakultet, str. 499–507.
- Dobovšek, B.; Slak, B.** (2011). The Significance of Studying and Investigation Art Crime: Old Reasons, New World. *Varstvoslovje: Journal of Criminal Justice & Security*, Vol. 13, Issue 4, стр. 392–405.
- Dobovšek, B. ; Samardžić, R.** (2011). Kriminalitet u vezi sa umetninama — tamno područje kriminalistike. *Pravo i društvo*. God. 2, br. 2, стр. 141–157.
- Dobovšek, B.** (ur.) (2010). *Preiskovanje kriminalitete v zvezi z umetninami = Art crime investigation*. Ljubljana : Ministrstvo za notranje zadeve, Policija.
- Dobovšek, B.** (2009). Financing terrorism through art. *Review of international affairs*, Vol. 60, no. 1136, стр. 93–104.
- Dobovšek, B.** (2009a). Art, Terrorism, and Organized crime. У: Charney, N. (ed.). *Art Crime*. Santa Barbara, California : Praeger, 2009, стр. 64–71.
- Dobovšek, B.** (2007). Kriminaliteta v zvezi z umetninami v Sloveniji. *Varstvoslovje : revija za teorijo in prakso varstvoslovja*, 9 (3–4), стр. 204–214.

- Dobovšek, B.** (2007a). Problematika preiskovanja kaznivih dejanj povezanih z umetninami [Elektronski vir]. 8. *slovenski dnevi varstvoslovja Varnost v sodobni družbi groženj in tveganj*, Bled, 30. maj — 1. junij 2007. Maribor : Fakulteta za varnostne vede.
- Doré-Rivé, I.** (2010). *La dame du Jeu de Paume, Rose Valland sur le front de l'art*. Lyon : Centre d'Histoire de la Résistance et de la Déportation.
- Drugi** protokol uz Hašku konvenciju od 1954. Godine o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba (Protokol II) (2007). U: *Izvori međunarodnog humanitarnog prava*. Beograd : Fakultet političkih nauka : Crveni krst Srbije : Međunarodni komitet Crvenog krsta, 2007, стр. 574–588.
- Дурковић-Јакшић, Љ.** (1985). О пропасти Народне Библиотеке у Београду и судбини њених реткости. *Археографски њрилози*, бр. 6–7, стр. 7–50.
- Dupuy, M. A.** (1999). *Dominique-Vivant Denon : l'oeil de Napoléon*. Paris : Réunion des musées nationaux.
- Durney, M. ; Proulx, B.** (2011). Art crime : a brief introduction. *Crime, Law and Social Change*, Vol. 56, no. 2, стр. 115–132.
- Duret-Robert, F.** (2001). *Ventes d'oeuvres d'art*. Paris : Dalloz.
- Dorđević, Đ.; Samardžić, R.** (2011). Criminological and criminal law aspects of theft of cultural property.- U: *Tematski zbornik radova međunarodnog značaja. Tom 1, Međunarodni naučni skup "Dani Arčibalda Rajsa", Beograd, 3–4. mart 2011. Vol. 1, International Scientific Conference "Archibald Reiss Days", Belgrade, 3–4 March 2011*. Beograd = Belgrade : Kriminalističko-policijska akademija = Academy of Criminalistic and Police Studies, стр. 27–44.
- Dorđević, Đ. M.** (2001). *Krivičnopravna zaštita kulturnih dobara*. Beograd: Vojnoizdavački zavod : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja.
- Dorđević, J.** (2008). *Postkultura : uvod u studije kulture*. Beograd : Clio.
- Dorđević, J.** (pr.) (2008). *Studije kulture : zbornik*. Beograd : Službeni glasnik.
- Ђурић-Замоло, Д.** (2011). *Градишћељи Београда : 1815–1914 = Belgrade Architects : between 1815 and 1914*. Београд : Музеј града.
- Ђурђевић, З. ; Радовић, Н.** (2015). *Криминалистичка ојерашнва*. Београд : Криминалистичко-полицијска академија.
- Egana, M.** (ed.) (2005). *Du vandalisme : Art et destruction*. Bruxelles : la Lettre vole.
- Édouard** Planche de l'UNESCO sur le pillage des œuvres d'art en temps de guerre (2015 février 18). Доступно на: <http://fr.artmediaagency.com/108703/edouard-planche-de-lunesco-sur-le-pillage-des-oeuvres-dart-en-temps-de-guerre/> (17. 6. 2015).

- Edsel, R. M. ; Viter, B. (2014).** *Operacija: Čuvari nasleđa : saveznički heroji, nacistički pljačkaši i najveći lov na blago u istoriji.* Beograd : Laguna.
- Eichwede, W. ; Zubkova, E. (2006).** Анатомия грабежа культурных ценностей : искусство как жертва германской и советской политики в годы Второй мировой войны. У: *Арспротото : германо-российский музейный диалог*, Берлин, стр. 37–39.
- Enciklopedija likovnih umjetnosti : A–Ćus (1959).** Zagreb : Leksikografski zavod FNRJ.
- Enciklopedija likovnih umjetnosti.: D–Ini. (1962).** Zagreb : Leksikografski zavod FNRJ.
- Enciklopedija likovnih umjetnosti. Portr — Ž : dodatak (1966).** Zagreb : Leksikografski zavod FNRJ.
- „Entartete“ Kunst : Digital reproduction of a typescript inventory prepared by the Reichsministerium für Volksaufklärung und Propaganda Ca. 1941/1942 : Volume 1:** Aachen — Görlitz (2014, January). London: Victoria and Albert Museum. Доступно на адреси: <http://www.vam.ac.uk/content/articles/e/entartete-ku>.
- „Entartete“ Kunst : Digital reproduction of a typescript inventory prepared by the Reichsministerium für Volksaufklärung und Propaganda Ca. 1941/1942 : Volume 2:** Göttingen - Zwickau (2014, January). London : Victoria and Albert Museum. Доступно на адреси: <http://www.vam.ac.uk/content/articles/e/entartete-kunst/>.
- Edlinger, K. (ed.) (s. a.).** *Odabrani dokumenti iz Međunarodnog humanitarnog prava.* Beograd : Centar za mirovne operacije Vojska Republike Srbije.
- Европска конвенција о заштити археолошког наслеђа (ревидирана) са образложењем (1992).** У: *Културно наслеђе : избор најзначајнијих докумената Савеша Европе у обласии културнои наслеђа.* Београд : Центар за очување наслеђа Косова и Метохије - Mnemosyne : Министарство културе, 2004, стр. 49–69.
- Етички кодекс за музеје (2007).** Сарајево; Београд : ICOM.
- Francioni, F. ; Lenzerini, F. (2003).** The Destruction of the Buddhas of Bamiyan and International Law. *European Journal of International Law.* 14(4):619–651.
- Живковић, Н. (1994).** *Новчана привреда као облик експлоатације и иљачка златна, архива и културних добара Југославије : 1941–1945.* Београд : Институт за савремену историју : БМС холдинг.
- Живковић, М., Тодовић, М. (1995).** *Крађа културнои и националнои блатна Југославије.* Београд, Горњи Милановац : НИУ „Војска“.

- Жуков, Ю.** (2017). *Сталин : операција „Ермитаж“*. Москва : Концептуал.
- Закон о културним добрима** (1994). *Службени гласник РС*, бр. 71.
- Zavadsky, J. ; Horackova, V.** (1997). Krađe umjetnina i antikviteta u Češkoj : sadašnja situacija i trendovi, *Izbor*. (1): 33–36.
- Zeri, F.** (2013). *Qu'est-ce qu'un faux ?* Paris : Payot.
- Зинич, М. С.** (2003). *Похищенные сокровища : вывоз нацистами российских культурных ценностей*. Москва : ИРИ РАН.
- Zločini fašističkih okupatora i njihovih pomagača protiv Jevreja u Jugoslaviji** (1952). Beograd : Savez jevrejskih opština FNRJ.
- Ivanji, I.** (2007). *Mađarska revolucija 1956*. Beograd : Samizdat B92.
- Иванић, Б.** (2007). Мирослављево јеванђеље. *УНЕСКО у Србији = UNESCO in Serbia*. Нови Сад : Православна реч = Novi Sad : Pravoslavna reč, стр. 184–194.
- Ignjatović, Đ.** (2015). *Kriminologija*. Beograd : Pravni fakultet Univerziteta, Centar za izdavaštvo i informisanje : Dosije studio.
- Ignjatović, Đ.** (2013). *Metodologija istraživanja kriminaliteta : sa metodikom izrade naučnog rada*. Beograd : Pravni fakultet Univerziteta.
- Ignjatović, Đ. ; Škulić, M.** (2012). *Organizovani kriminalitet*. Beograd : Pravni fakultet Univerziteta, Centar za izdavaštvo i informisanje.
- Игњатовић, Ђ.** (1998). *Организовани криминалишеи. Део 2, Криминолошка анализа стања у свету*. Београд : Полицијска академија.
- Иконостаас цркве манастира Крушедола : научно-конзерваторска студија** (2012). Нови Сад : Галерија Матице српске ; Београд : ИНН [тј.] Институт за нуклеарне науке „Винча“.
- Interpol : Revue internationale de police criminelle.** (1994 mai–juin/juillet–août). Numéro spécial consacré à la sauvegarde du patrimoine artistique, 49 (448–449) (versions françaises).
- Interpol : Revue internationale de police criminelle** (1998), no. 469–471. Lyon : Secrétariat Général.
- Interpol : Revue internationale de police criminelle** (1999), no. 476–477. Lyon : Secrétariat Général.
- Impérial Saint-Petersbourg : de Pierre le Grand à Catherine II** (2004). Milano : Skira.
- Isman, F.** (2009). *I predatori dell'arte perduta : Il saccheggio dell'archeologia in Italia*. Milano : Skira.

- Јанић, Ч.** (2004). Уништење Народне библиотеке Србије у априлу 1941. године. *Годишњак рада Београда*. Књ. 51, стр. 65–82.
- Jestratiјевић, V.** (1988). Међународна сарадња у сузбијању кривичних дела чији су објекти напада културна добра. *Привучник* (Zagreb), *God.* 36, br. 6, str. 561–568.
- Jobert, B. ; Torrès, P.:** Le baron Dominique Vivant Denon, Histoire par l'image [en ligne], Консултовано: 28. 4. 2015. URL : <http://www.histoire-image.org/etudes/baron-dominique-vivant-denon?language=de>
- Јовановић, В.** (1987). *Судбина уметнина : збирке, сакуљачи и дародавци у Војводини*. Нови Сад : Спомен збирка „Павле Белањски“.
- Јовановић, З. М.** (1998). *Хиландарски јојмовник*. Београд : Пирг.
- Јовановић, З. М.** (2005). *Азбучник православне иконографије и традицијелства*. Београд : Музеј српске православне цркве : Dina.
- Јовановић, З. М.** (2009). *Кроз двери ка свейлосији : лексикон лииурјике, симболике, иконографије и традицијелства православне цркве*. Београд : Пирг.
- Јовановић, М.** (1987). *Српско црквено традицијелство и сликарство новијеј доба*. Београд : Друштво историчара уметности; Крагујевац : Каленић.
- Јовановић, М.**(1994). *Музеологија и заштитна сјоменика културе*. Београд: Филозофски факултет : Плато.
- Јовановић, В. М.** (2011). *Пошраја за украденом историјом : извештај о њачки српских историјских докумената у Друјом свейском рају и на сјојањима да се враије Србији*. Београд : Издавачка књижара Југоисток.
- Jover, M.** (2014, Decembre). 30 juin 1939 : l'incroyable vente de Lucerne. *Connaissance des Arts*, стр. 92–95.
- Kairis, P. Y.** (2016, Juin 18). Note sur les tableaux enlevés à la Belgique en 1794 et restitués (ou non) en 1815. *La Tribune de l'Art* (<http://www.latribunedelart.com/note-sur-les-tableaux-enleves-a-la-belgique-en-1794-et-restitues-ou-non-en-1815>).
- Kaiser-Schuster, B.** (2006). Военные судьбы коллекций — деятельность германо-российского музейного диалога и задачи, стоящие перед ним. У: *Арспротото : германо-российский музейный диалог*, Берлин, стр. 34–36.
- Карташов, А. В.** (2009). *Васељенски сабори*. Београд : Српска књижевна задруга : Универзитет, Православни богословски факултет, Институт за теолошка истраживања.

- Кашалої** књиїа на језицима јуїословенских народа 1519–1867. (1973). Београд : Народна библїоетка СР Србије.
- Кашїћ, Д.** (1969). Свети Сава. *Срїска їравославна црква : 1219–1969 : сїо-меница о 750-їодишњици ауїїокефалносїи*. Београд : Свети архијерејски синод Српске православне цркве, стр. 17–32.
- Kind, K. H.** (2011). The Role of INTERPOL in the Fight Against the Illicit Trafficking in Cultural Property. У: Manacorda, S.; Chappell, D. (eds.). *Crime in the art and antiquities world : illegal trafficking in cultural property*. New York : Springer, стр. 175–181.
- Кљаїћ, М.; Кљаїћ, Њ.** (1996). *Правни сисїем зашїиїиїе кулїурних добара*. Београд : Службени гласник.
- Козлов, Г.** (2005, март). Коллекции великих тиранов. *Вокруї свеїа : журнал Русскоїо їеоїрафическоїо общесїива*, No. 3 (2774).
- Koldehoff, S. ; Timm, T.** (2013). *L'affaire Beltracchi : Enquête sur l'un des plus grands scandales de faux tableaux du siècle et sur ceux qui en ont profité*. [Paris] : J. Chambon.
- Konvencija** за зашїту културних добара у случају оружаног sukoba. (1985). У: Brguljan, V. : *Меїunarodni sistem зашїте културних и природних добара : uvod i zbirka опшїтић аката*. Zagreb ; Београд : Републїчки завод за зашїту споменика културе, стр. 24–36.
- Кончин, Е.** (2009). *Возвращение уїїраченноїо*. Москва : Арион.
- Kowalski, W.** (1997). Країе и ilegalni promet umjetninama u Poljskoj, *Izbor*. (1): 37–44.
- Ковијанић, Г.** (прир.) (1991). *Архивска їраїа о Народној библїоїеци у Беоїрагу : 1821–1944*. Књ. 3, 1919–1944. Београд : Народна библїотека Србије.
- Коларић, М.** (1983). *Народни музеј Беоїрад*. Београд : Младост.
- Коларић, М.** (1991). *Народни музеј у Беоїрагу : 1844–1944 : країїак исїиорїијайї = National Museum, Belgrade : 1844–1944*. Београд : Народни музеј, (Музеолошке свеске ; 4).
- Коронен, А. К.** (2015). Roman Architects in Athens (200–10 BC). *Italian Vernadoc 2015 - Amandola, studying Italia and its architecture the first 10 VERNADOC-years*, edited by Markku Mattila. Helsinki : CIAV of ICOMOS Finland, стр. 14–25.
- Košćević, Ž.** (1977). Музеј у прошлости и садашњости. *Muzeologija*, 21, стр. 13–74.
- Крејг, Г. А.** (1995). Плен. *Књижевносїи*, 49 (3–5): 502–509.

- Krivikapić, B.** (2010). *Enciklopedijski rečnik međunarodnog prava i međunarodnih odnosa*. Beograd : Službeni glasnik.
- Кулић, Б.** (ур.) (2011). *Обнова ризнице манастира Крушедола*. Нови Сад : Галерија Матице српске
- Кулић, Б.** (2011). Ризница манастира Крушедола : Црква посвећена Благовестима. *Обнова ризнице манастира Крушедола*. Нови Сад : Галерија Матице српске, стр. 13–23.
- Кулић, Б. ; Срећков, Н.** (2012). *Манастири Фрушке горе*. Нови Сад : Прометеј : Покрајински завод за заштиту споменика културе Војводине.
- Кулиурно наслеђе : избор најзначајнијих докумената Савета Европе у области културног наслеђа** (2004). Београд : Центар за очување наслеђа Косова и Метохије - Mnemosyne : Министарство културе.
- Kuljić, T.** (2006). *Kultura sećanja : teorijska objašnjenja upotrebe prošlosti*. Beograd : Čigoja štampa.
- Kursar-Trček, A.** (2002). *Vrste kaznivih dejanj zoper umetnine. 3. slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Kursar-Trček, A.** (2003). *Preiskovanje kaznivih dejanj zoper umetnine, Varstvoslovje. 5 (1): 37–48.*
- Laclotte, M.** (2009). *Le faux et le regard de l'historien de l'art. У: De main de maître : l'artiste et faux*. Paris : Hazan : Musée du Louvre, стр. 13–24.
- Laveissière, S. etc.** (2004). *Napoleon et le Louvre*. Paris : Fayard.
- Лазарев, В. Н.** (2000). *Русская иконопись от иконоков до начала XVI века*. Москва : Искусство.
- Лазарев, В. Н.** (2004). *Историја византијског сликарства*. Београд : Бриго : Логос : Александрија.
- Lakčević, D. ; Bošković, M.** (1988). *Stanje i kretanje kriminaliteta izvršenog na štetu kulturnih dobara u SFRJ (1984 — jun 1988)*. *Priručnik (Zagreb), God. 36, br. 6, str. 539–549.*
- Le Goff, J** (1974). *Srednjovekovna civilizacija zapadne Evrope*. Beograd : Jugoslavija.
- Licône, objet d'art ou objet de culte** (2001). Paris : Cerf.
- Лексикон српског средњег века** (1999). Београд : Knowledge.
- Лесек, М.** (2000). *Уметничка баштина у Срему*. Нови Сад : Матица српска : Републички завод за заштиту споменика културе ; [Сремски Карловци] : Српска православна епархија сремска.

- Ливије, Т.** (1999). *Историја Рима од оснивања града*. Београд : Српска књижевна задруга.
- Лидов, А.** (2007). *Косово : Православно наслеђе и современа књижевност*. Москва : Индрик.
- Лидов, А.** (2013).: *Иконе. Мир святих образа у Византији и на Руси*, Москва : Феория.
- Лидов, А.** (2015). *Война у Сирији: масштаби културне катастрофе*. Доступно на: http://polit.ru/article/2015/02/09/syria_lidov/.
- Liste Rouge des objets archéologiques africains** (2000), ICOM.
- Les accords internationaux sur la restitution de l'art pillé**. Доступно на: akadem.org (14.3.2015).
- Lubliner-Mattatia, С.** (2007). Monge et les objets d'art d'Italie. *Bulletin de la Sabix* 41. Доступно на: <http://sabix.revues.org/152>.
- Лувр, Париз** (1978). Београд : „Вук Караџић“ ; Љубљана : Младинска књига ; Загреб : Младост.
- Мајендорф, Ц.** (1985). *Византијско дојословље : историјски њокови и дојословске њеме*. Крагујевац : Каленић.
- Максимовић, Ј.** (1983). *Српске средњовековне минијатуре*. Београд : Просвета.
- Manacorda, S.; Chappell, D.** (eds.) (2011). *Crime in the art and antiquities world : illegal trafficking in cultural property*. New York : Springer.
- Маршовски** њојром на Косову и Мејохији : 17–19. марњ 2004. јогине : с крајњим њреједом унишњеној и ујроженој хришћанској културној наслеђа. Београд : Министарство културе Републике Србије : Музеј у Приштини.
- Massy, L.** (2000). *Le vol d'oeuvres d'art*. Bruxelles : Bruylant.
- Massy, L.** (1997). La protection du patrimoine religieux en Pologne : présentation de la situation. *La Vie des musées*, Bruxelles, AFMB/ICOM Wallonie-Bruxelles, (12), 87–95.
- Матић, М.** (2006). *Културна добра у судској њпракси*. Нови Сад : Завод за заштиту споменика културе града Новог Сада.
- Матијевић, М.** (2009 мај). Библиотека „Честер Бити“ Даблин. *Панчевачко књижевно њеме*. Год. 8, бр. 14, стр. 57–59.
- Mackenzie, S.** (2005), Criminal and victim profiles in art theft : motive, opportunity and repeat victimisation. *Art, Antiquity and Law*, X (4), 353–370.

- Mackenzie, S.** (2002, September). Regulating the Market in Illicit Antiquities. *Trends and Issues in Crime and Criminal Justice series*. No. 239 (Australian Institute of Criminology).
- Mašković, Lj. ; Samardžić, R.** (2014): Neki forenzički metodi analize slikarskih boja. U: *NBP : journal of criminalistics and law : žurnal za kriminalistiku i pravo*, Vol. 19, no. 2, str. 95–114.
- Медаковић, Д.** (2010). *Фрушкогорски манастири*. Нови Сад : Прометеј.
- Медаковић, Д.** (2005). „Враћање“ раскућене српске духовне баштине. *Даница*, Год. 12, стр. 75–84.
- Медаковић, Д.** (2001). *Откривање Хиландара*. Нови Сад : Прометеј.
- Медаковић, Д.** (1995). Размишљања о обнови фрушкогорских манастира. *Даница*, Год. 2, стр. 298–302.
- Медаковић, Д.** (1987). Ризница манастира Милешеве. *Милешева у историји српског народа : међународни научни скуп*. Београд : Српска академија наука и уметности, стр. 221–229.
- Медаковић, Д.** (1988). *Барок код Срба*. Загреб : Просвјета ; Београд : Просвета : Југословенска ревија : Филозофски факултет, Институт за историју уметности ; Нови Сад : Матица српска ; Крагујевац : Каленић ; Приштина : Јединство
- Медаковић, Д.** (1970). Враћање Српских средњовековних рукописа из Немачке. *Библиотекар*. Год. 22, бр. 4 (1970), стр. 309–311.
- Медведев, Р.** (2012). *За суд историје : о Стаљину и стаљинизму*. Београд : Службени гласник.
- Медовар, Л.** (2000, Октабръ). Первый директор Лувра. *Лехаим : ежемесечный литературно-публицистический журнал*, no. 5761, 10 (102).
- Мијалковић, С.** (2015). *Национална безбедност*. Београд : Криминалистичко-полицијска академија.
- Милеуснић, С.** (2002). *Манастири Србије : велика илустрирована енциклопедија*. Књ. 1, А-Кри. Нови Сад : Православна реч.
- Милеуснић, С.** (2002а). *Манастири Србије : велика илустрирована енциклопедија*. Књ. 2, Кру-Ш. Нови Сад : Православна реч.
- Милеуснић, С.** (2001). *Музеј Српске православне цркве*. Београд : Музеј Српске православне цркве.
- Милосављевић, Д.** (2010). *Изјубљена ризница манастира Милешеве*. Београд : Службени гласник.

- Миљковић, Љ.** (2014). *Свејлосић у мраку Првој свејској раји: врхунска остварења јирошајонистиа имјресиионизма у Србији: у часић 170 јодина од оснивања Народној музеја у Беојраду: ујозоравајуће јодсећање на 100 јодина од јочетијка Првој свејској раји*. Београд: Народни музеј.
- Митровић, Ј. Д.** (2015). Народни музеј и археолошка баштина у Србији током Првог светског рата. *Зборник Народној музеја. Археолојија. Archéologie*, Год. 22, бр. 1, стр. 407–425.
- Мирчов С.; Трајковић, Б.** (2006). Судбина несталих српских средњовековних рукописа из Народне библиотеке Србије. У: *Love of Learning and Devotion to God in Orthodox Monasteries. I / 5th International Hilandar Conference = 5. Мејународна хиландарска конференција*. Београд: Рашка школа; Ohio: Resource Center for Medieval Slavic Studies, стр. 103–110.
- Мирковић, М.** (2014). *Исијорија римске државе: од Ромула, 753. јодине јре Хрисија, до смрји Консијанјина, 337. јодине нове ере*. Београд: Службени гласник.
- Мирковић, Л.** (1995). *Православна лијурјика или наука о дојослужењу јравославне исјочне цркве: Први, ојћи гео*. Београд: Свети архијерејски синод Српске православне цркве.
- Mihailescu, V.** (2002). *Svakodnevnica nije više ono što je bila: beleške jednog balkanskog antropologa u doba tranzicije*. Beograd: Biblioteka XX vek: Љгоја штампа: Knjižara Krug.
- Moir, A.** (1984). *Caravaggio*. Beograd: „Vuk Karadžić“: Prosveta.
- Moiroux, C.** (2006). L'image empreinte d'intentions. La „Vénus tailladée“. *Considérations sur un acte d'iconoclasme. Images Revues*, (2). (29. 4. 2015). Доступно на: <http://imagesrevues.revues.org/230>
- Мошин, В.** (1968). Рукописи бивше београдске Народне библиотеке у Даблину и у Загребу, *Бидлиоијекар*, бр. 5, стр. 349–359.
- Moulin, R.** (2003). *Le marché de l'art*. Paris: Flammarion.
- Mountfield, D.** (1974). *The antique collectors' illustrated dictionary*. London: Hamlyn.
- Мрђеновић, Д. и др.** (2002). *Мирослављево јеванђеље: исјоријаји и коменјари*. Београд: Службени лист: Досије.
- Müller, M.; Tatzkow, M.; Masurovsky, M.** (2013). *Œuvres volées, destins brisés: L'histoire des collections juives pillées par les nazis*. Issy-les-Moulineaux (Hauts-de-Seine): Beaux-arts editions.

- Müller, K.** (2012). *Cent crimes contre l'art*. Marseille : L'Écaille documents.
- Музеј кнеза Павла** (2009). Београд : Народни музеј.
- McCalister, A.** (2005, April 18). *Organized crime and the theft of Iraqi antiquities*. Term Paper Transnational Crime and Globalization.
- Народни музеј** : Београд (1983). Београд : „Вук Караџић“.
- Нелсон, Р. ; Шиф, Р.** (2004). *Кријички термини историје уметности*. Нови Сад : Светови.
- Недељковић, Ј.** (2014). Страдање збирке средњовековних рукописа и штампаних књига Народне библиотеке у Београду за време Првог светског рата. У: *Историјске свеске*, (10), стр. 34–37.
- Недељковић, Ј. ; Станојловић, Ј.** (2015). *Пути књија 1914/1915–2015 : судбина српских средњовековних рукописа Народне библиотеке несталих у Великом рату : каталој изложбе*. Београд : Народна библиотека Србије.
- Недељковић, Ј.** (2015). Судбина несталих средњовековних рукописа Народне библиотеке у Београду после Првог светског рата. У: *Пути књија 1914/1915–2015 : судбина српских средњовековних рукописа Народне библиотеке несталих у Великом рату : каталој изложбе*. Београд : Народна библиотека Србије, стр. 19–29.
- Newsletter Professionnelle d'Art Media Agency (АМА)**. (2015, février 18).
- Никифор, патријарх** (2008). *Против иконокласија*. Подгорица : ЦИД.
- Nikolas, L. H.** (2011). *Otmica Evrope : sudbina evropskih dragocenosti u Trećem rajhu i Drugom svetskom ratu*. Beograd : Geopoetika.
- Николић-Ристановић, В., Стевковић, Љ.** (2013): Европска збирка података о криминалитету и кривичном правосуђу: Карактеристике и значај за развој евиденције криминалитета у Србији. *Социолошки преглед*, Vol. 47, no. 3, стр. 373–400.
- Никољско јеванђеље** (2007). Св. 1–2. [ур. Владимир Давидовић]. Фото-типско, библиофилско изд. [Б. м. : б. и.].
- Нинковић, В.** (2009). Археолошко одељење Музеја кнеза Павла. *Музеј кнеза Павла*, Београд : Народни музеј, стр. 124–140.
- Носе, V.** (2005). *La collection égoïste : La folle aventure d'un voleur d'art en série et autres histoires édifiantes*. Paris : JC Lettès.
- Новаковић, С.** (1874). *С археолошке изложбе у Кијеву 2–21. авг. 1874*. Београд, стр. 33–37.
- Ново чишање иконе** : [зборник текстова]. (1999). Београд : Геопоетика.

- Огњевих, Т.** (2012). *Благо Србије : културно-историјска баштина*. Београд : Младинска књига.
- Оксфордска историја римског света** (1999). Београд : *Clio*.
- О’Keefe, Р.** (1999). *Le commerce des antiquites*. Paris : UNESCO.
- Olsen, В.** (2002). *Od predmeta do teksta : Teorijske perspektive arheoloških istraživanja*. Beograd : Geopoetika.
- Osokina, Е. А.** (2000). De l’or pour l’industrialisation. La vente d’objets d’art par l’URSS en France pendant la période des plans quinquennaux de Stalin. *Cahiers Du Monde Russe*, 41(1), 5–39.
- Осокина, Е.** (2006). На большой дороге с Рембрандтами : из истории „Антиквариата“. *Родина*, No. 9, стр. 95–105.
- Осокина, Е.** (2010). Тайный покупатель : Как американский мультимиллионер финансировал сталинскую индустриализацию: *Forbes*, 23. 4. 2010. Доступно на: <http://m.forbes.ru/article.php?id=48695> (15. 3. 2014).
- Otašević, D.** (2005). Nikoljsko jevanđelje : od originala do digitalne kopije. *Glas biblioteke*, no. 12, стр. 33–46.
- Палавестра, А.** (2011). *Културни контексти археологије*. Београд : Филозофски факултет.
- Panofsky, Е.** (1975). *Ikonološke studije*. Beograd : Nolit.
- Panofsky, Е.** (1969). *L’oeuvre d’art et ses significations*. Paris : Gallimard.
- Panofsky, Е.** (1998). *O umetnosti*. Bogovađa : Zoran Gavrić.
- Pariska kotuna : 1871–1971.** Knj. 1 (1971). [urednici P. Damjanović i A. Deleon] Beograd : Institut za savremenu istoriju : Rad.
- Passas, N.; Proulx, В. В.** (2011). Overview of crimes and antiquities. У: Manacorda, S.; Chappell, D. (eds.). *Crime in the art and antiquities world : illegal trafficking in cultural property*. New York : Springer, стр. 51–67.
- Пастуро, М.** (2011). *Плава : историја једне доје*. Београд : Службени гласник.
- Пејић, Б.** (1999). „Тито“ или иконозација једне представе. У: *Ново читање иконе : зборник Шексцова*. Београд : Геопоетика, стр. 107–155.
- Пет векова српској шtamпарској : 1494–1994 : раздобље српскословенске штампе : XV-XVII в.** (1994). [прир. Митар Пешикан, Катарина Манозиси, Миљко Ковачевић]. Београд : Српска академија наука и уметности : Народна библиотека Србије ; Нови Сад : Матица српска.

- Petropoulos, J.** (1998). Art Looting During Third Reich : An Overview with Recommendations for Further Research. *Washington Conference on Holocaust-Era Assets*. Washington : U.S. Holocaust Memorial Museum, стр. 441–448.
- Петровић, П.** (2012). У потрази за несталим уметничким делима из Народног музеја у Првом светском рату. У: *Зборник Народног музеја. Историја уметности. Histoire de l'art*. Књ. 20, св. 2 стр. 575–592.
- Петровић, Р.** (1990). Судбина Никољског јеванђеља. *Глас библиотеке*. 2–3, стр. 22–25.
- Плиније, ст.** (2011). *О уметности*. Београд : Завод за уџбенике : Досије.
- Plutarh** (1988). *Usporedni životopisi*. 1. Zagreb : „August Cesarec“.
- Plutarh** (1988a). *Usporedni životopisi*. 2. Zagreb : „August Cesarec“.
- Plutarh** (1988b). *Usporedni životopisi*. 3. Zagreb : „August Cesarec“.
- Препоруке** за стварање и управљање дигиталном фото-документацијом у институцијама заштите културног наслеђа Србије (2015). Београд : Централни институт за конзервацију.
- Polić, S. et al.** (2016). *Laser i problemi konzervacije kulturne baštine*. Beograd : Centralni institut za konzervaciju : Regionalni centar za talente.
- Полић-Радовановић, С.** (2013). Компјутерски инжењеринг за фреске. *Полиџика* (5. јануар 2013), стр. 4.
- Polić-Radovanović, S. et al.** (2010). *Metodološki i tehnički aspekti primene novih tehnika u zaštiti kulturne baštine*. Beograd : Institut „Goša“ : Centralni institut za konzervaciju.
- Попадић, М.** (2012). *Ћији је Микеландџелов Давид? : baština u svakodnevnom životu*. Beograd : Filozofski fakultet, Centar za muzeologiju i heritologiju.
- Ропачић, М.** (2014). *Vreme prošlo u vremenu sadašnjem : uvod u studije baštine*. El. knjiga. Beograd : Centar za muzeologiju i heritologiju Filozofskog fakulteta.
- Ророва, О.; Smirnova, E., Cortesi, P.** (1996): *Les icons*. Paris : Solar.
- Поповић, Д.** (2006). *Под окриљем свейности : култи свейних владара и реликвија у средњовековној Србији*. Београд : Балканолошки институт САНУ.
- Поповић, И.** (1997). *Златни аварски појас из околине Сирмијума*. Београд : Народни музеј : Археолошки институт; Сремска Митровица : Музеј Срема.
- Поповић, Р.** (2011). *Седми васељенски сабор : његов одјек у црквеној уметности : одабрана докумената*. Београд : Висока школа — Академија Српске православне цркве за уметност и конзервацију.

- Прерадовић, Д.** (2009). Музеј кнеза Павла : средњовековно одељење. *Музеј кнеза Павла*, Београд : Народни музеј, стр. 142–163.
- Приданов, С.А.; Щерба, С.П.** (2002). *Преступления, посягающие на культурные ценности России: квалификация и расследование*. Москва : Юрлитинформ.
- Продановић, М.** (1999). Нове форме скрнављења. У: *Ново чишање иконе : зборник њексцова*. Београд : Геопоетика, стр. 107–155.
- Protokol o zaštiti kulturnih dobara u slučaju sukoba (Protokol I)** (1999). У: *Izvori međunarodnog humanitarnog prava*. Београд : Факултет политичких наука : Crveni krst Србије : Међународни комитет Црвеног крста, 2007, стр. 571–588.
- Пузовић, П. В.** (2002). Српска православна црква. У: *Енциклопедија њравославља*. Књ. 3, II–III. Београд : Савремена администрација, стр. 1806–1828.
- Пятницкий, Ю.А** (2013). Древнерусские иконы и антикварный мир Запада. У: *Труды Государственного Эрмитажа. [Г.] 69 : Византия в контексте мировой культуры : сборник научных трудов, посвященный памяти Алисы Владимировны Банк (1906–1984)*. Государственный Эрмитаж, стр. 314–362.
- Radić, R.** (2014). *Strah u poznoj Vizantiji 1180–1453*. Београд : Evoluta.
- Радојковић, Б. ; Стојановић, Д.** (1969). Примењена уметност код Срба у средњем веку. *Српска њравославна црква : 1219–1969 : сјоменица о 750-јо-дишњици ауџокефалности*. Београд : Свети архијерејски синод Српске православне цркве, стр. 111–115.
- Radojković, B.** (1977). *Sitna plastika u staroj srpskoj umetnosti*. Београд : Jugoslavija.
- Радојковић, Б.** (1962). *Сџаро српско златарство*. Београд : Завод за издавање уџбеника.
- Ракић, З.** и др. (2016). *Свети српске рукописне књије : (XII-XVII век)*. Београд : САНУ.
- Ракићевић, Т.** (2010). *Икона у Лиџурџији : смисао и улоја*. Студеница : Манастир Студеница ; Београд ; Православни богословски факултет Универзитета, Институт за теолошка истраживања ; Крагујевац : Завод за заштиту споменика културе.
- Réau, L.** (1994). *Histoire du vandalisme : Les monuments détruits de l'art français*. Paris : Robert Laffont.

- Renfrew, C.** (2009). Ethics in archaeological research: international responses to the illicit trade in antiquities. У: Agata, A. L.; Alaura, S. (eds.). *Quale futura per l'archeologia?*, Roma, стр, 235–247.
- Реноар** : дела из Народног музеја, Београд = Renoir : oeuvres du Musée National, Belgrade = Renoir : works from the National Museum, Belgrade (1997). [уводни текстови, каталог и поставка изложбе Татјана Бошњак, Драгана Ковачић]. Београд : Народни музеј.
- Речник** појмова ликовних уметности и архитектуре : Том 1, А–Ђ (2014). Београд : САНУ : Завод за уџбенике.
- Ристић, Д.** (2016). *Кућа несајоривих речи*, Београд: Народна библиотека Србије.
- Ристић, Д.** (2016). *Хитлер је наредио : прво уништићу Народну библиотеку*. Доступно на: <http://www.politika.rs/scc/clanak/352400/Hitler-je-naredio-prvo-unistiti-Narodnu-biblioteku> (5.4.2016).
- Ristić, S. ; Polić-Radovanović, S.** (2013). *Termografija u zaštiti kulturne baštine*. Београд : Institut „Goša“.
- Ristović, M.** (2001). Pljačka umetničkog i kulturnog blaga Srbije u Drugom svetskom ratu i problemi njegove restitucije : nekoliko fragmenata. *Istorija 20. veka*, Sv. 1, God. 19, str. 65–78.
- Ristić, S.** (2010). Identitet umetničkog dela. *Filozofija i društvo*, br. 2, стр. 293–308.
- Ristić, T.** (1976). Dosadašnja iskustva organa unutrašnjih poslova na suzbijanju krivičnih dela krađa predmeta kulturnog, umetničkog i istorijskog značaja. *Međurepubličko savetovanje posvećeno sprečavanju krađa šverca i nelegalne trgovine kulturnim dobrima* : Oteševo, 11–12. novembar 1976. godine. Београд : Републички завод за заштиту споменика културе SR Србије, стр. 17–20.
- Родић, Н. ; Јовановић, Г.** (прир.) (1986). *Мирослављево јеванђеље*, уредник Димитрије Богдановић. Зборник за историју, језик и књижевност српског народа, I одељење ; књ. 33. Београд : САНУ.
- Rollyson, C.** (2003). A conservative revolutionary : Emmeline Pankhurst : 1857–1928. *VQR. Vol. 79*, no. 2, стр. 325–334.
- Roux, E. de; Paringaux, R.P.** (1999). *Razzia sur l'art*. Paris : Fayard.
- Roux, E. de** (2005, Avril 4). Une icône copiée, volée, agressée et adulée. *Le Monde*.
- Rubić, M.** (2007). *Zaštita nacionalnog blaga u svetlu europskog prava*. Split : Europski pokret.
- Сава, свети** (1998). *Сабрана дела*. Београд : Српска књижевна задруга.

- Савић, А.** (2008). Константинопољ. У: *У име Боја = In nomine Dei : крајња историја крсташких рајдова*. Београд : Завод за уџбенике, стр. 133–141.
- Samardžić, R.** (2016) Krađe ikona. *NBP : journal of criminalistics and law : žurnal za kriminalistiku i pravo*. Vol. 20, no. 2, str. 181–196.
- Samardžić, R.** (2010). Pogled na krađe umetničkih dela i antikviteta u Srbiji.- U: *Preiskovanje kriminalitete v zvezi z umetninami*. Ljubljana : Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2010, str. 157–168.
- Самарџић, Р.; Машковић, Љ.; Добовшек, Б.** (2014). Аутентификација уметничких дела. У: *Транзиција и економски криминал 2*. Београд : Криминалистичко-полицијска академија, стр. 101–116.
- Самарџић, Р.; Добовшек, Б.** (2013). Трговина уметничким делима и антиквитетима и финансијски криминал. У: *Национална безбедност Републике Србије и безбедносне иницијативе*. Београд : Криминалистичко-полицијска академија, стр. 157–174.
- Samardžić, R.; Dobovšek, V.** (2007). Pranje novca nove elite 1. U: *Danas, God.* 9, br. 3544, str. 18–19.
- Samardžić, R.; Dobovšek, V.** (2007). Kako se briše istorija 2. U: *Danas, God.* 11, br. 3545, str. 17.
- Samardžić, R.; Dobovšek, V.** (2007). Ne postoji stoprocentna zaštita 3. U: *Danas, God.* 11, br. 3546, str. 21.
- Сарабьянов, Д. В.** (1999). Кандинский и русская икона. У: *Многогранный мир Кандинского*, Москва.
- Sauron, G.** (2013.). *L'art romain des conquêtes aux guerres civiles*. Paris : Picard.
- Saunier, C.** (1902). *Les conquêtes artistiques de la Révolution et de l'Empire*. Paris.
- Sebešan, S.; Dobovšek, V.** (2010). Odkrivanje ponarejanja slik, *Preiskovanje kriminalitete v zvezi z umetninami*. Ljubljana : Ministrstvo za notranje zadeve. стр. 69–99.
- Секулић, Ј.** (2001). *Пушчевима заштитне споменика културе*. Београд : Завод за заштиту споменика културе града Београда : Народна библиотека Србије.
- Симеуновић, Д.** (2015). *Српска државотворна мисао : Нови век (од 17. века до Дрвоје свейској раја)*. Београд : Удружење „Наука и друштво“.
- Simeunović, D.** (2012). Etno-separatistički terorizam u Zapadnoj Evropi - IRA i ETA. U: *Terorizam kao globalna pretnja*. Novi Sad : Pravni fakultet za privredu i pravosuđe ; Beograd : Centar za bezbednosne studije, str. 87–103.

- Simeunović, D.** (2009). *Terorizam*. Beograd : Pravni fakultet.
- Симеуновић, Д.** (2009). *Нација и глобализација*. Београд : Ниш : Зограф.
- Симеуновић, Д.** (2009). *Увод у политичку теорију*. Београд : Институт за политичке студије.
- Симеуновић, Д.** (2009). Одређење екстремизма из угла теорије политике. *Српска политичка мисао*, (2): 11–29.
- Симеуновић, Д.** (2008). Хегелов Допринос политичкој теорији у делу *Естетика*. У: *Српска политичка мисао*. Год. 15, Vol. 22, бр. 4, стр. 125–146.
- Симеуновић, Д.** (2000). Битка за Косово и Метохију : историја, актуелно стање и перспективе. *Војно дело*, 52 (1): 16–39.
- Simeunović, D.** (1995, septembar). *Opšta problematika pranja novca : (uporedna iskustva)*. Budva : Udruženje za krivično pravo Crne Gore, Srpsko udruženje za krivično pravo.
- Симеуновић, Д.** (1989). *Политичко насиље*. Београд : Радничка штампа.
- Склирис, С.** (2005). *У олегалу и зајонетки : иконолошки есеји*. Београд : Православни Богословски факултет Универзитета.
- Slak, B. ; Dobovšek, B.; Samardžić, R.** (2011). Criminal investigation of art crime in Slovenia. У: *Criminalistics/criminal investigation in Europe: state of the art and challenges for the future*. Ljubljana : Faculty of Criminal Justice and Security, str. 115–116.
- Spiel, R. E.** (2000). *Art theft and forgery investigation*. Springfield (Illinois) : C. C. Thomas.
- Срејовић, Д.** (1997). *Археолошки лексиокон*. Београд : Савремена администрација.
- Срејовић, Д.** (2001). *Искусва прошлости*. Београд : Ars Libri : Кремен.
- Сретеновић, Д.** (1999). Ново читање иконе. У: *Ново читање иконе : зборник Илексиова*. Београд : Геопоетика, стр. 7–22.
- Српска православна црква: 1920–1970 (1971)**. Београд : Свети архијерејски синод СПЦ.
- Станојловић, Ј.** (2015). Судбина српских књига Народне библиотеке током Првог светског рата. У: *Пун књига 1914/1915–2015 : судбина српских средњовековних рукописа Народне библиотеке несјалих у Великом рају : каталој изложбе*. Београд : Народна библиотека Србије, стр. 19–29.
- Станојловић, Ј.** (2014). Рад Љубомира Ковачевића на сакупљању и проучавању српског рукописног наслеђа. *Археографски прилози*, Бр. 36, стр. 167–192.

- Суботић, И.** (2009). Од Музеја савремене уметности до Музеја кнеза Павла. *Музеј кнеза Павла*, Београд : Народни музеј, стр. 6–58.
- Shillingford, D.** (2005 Mar/Apr). Art of the Steal. *Foreign Policy*. Issue 147: 28
- Schnoering, J. F.** (2010). Pourquoi les bouddhas de Bâmiyân ont-ils été détruits? L'entrée du mouvement des tâlebân dans une logique iconoclaste. *Bulletin de l'Institut Pierre Renouvin*. 1 (31), стр. 127–140.
- Тајна живописања.** (1995). Београд : Плато.
- Thierry, M.G.** (2003, Juin). *Système d'aide à l'authentification de tableaux et modélisation de l'expertise stylistique : opportunité et faisabilité*, Christie's Education.
- Terroni, C.** (2015). *La mémoire restituée des oeuvres volées*. La Vie des idées.
- Тимотијевић, М.** (2008). *Манасџир Крушедол*. Књ. 1–2. Нови Београд : Драганић ; Нови Сад : Покрајински завод за заштиту споменика културе Војводине.
- Тодић, М.** (2013). *Српски сликари : од XIV до XVIII века*. Књ. 1. Петрова-радин : Покрајински завод за заштиту споменика културе ; Нови Сад : Платонеум.
- Тодић, М.** (2013). *Српски сликари : од XIV до XVIII века*. Књ. 2. Петрова-радин : Покрајински завод за заштиту споменика културе ; Нови Сад : Платонеум.
- Томић, С.** (1983). *Споменици културе : њихова својства и вредности*. Београд : Народна библиотека Србије.
- Todorov, C.** (2003). *Nesavršeni vrt : humanistička misao u Francuskoj*. Beograd : Geopoetika.
- Топаловић, В.; Мрђеновић, Д.** (2002). Мирослављево јеванђеље : историјат. *Мирослављево јеванђеље : историја и иконографи*. Београд : Службени лист : Досије, стр. 1–85.
- Traité concernant la protection des institutions artistiques et scientifiques et des monuments historiques*, (Pacte Roerich). Washington, 15 avril 1935. Доступно на: <https://www.icrc.org/dih/INTRO/325?OpenDocument> (19. 10. 2015).
- Трешњев, А.** (2005). *Тешка крађа у теорији и пракси*. Београд: *Intermex*.
- Трифуновић, Л.** (1981). *Сликарска пракса XX века*. Приштина : Јединство; Београд : Просвета.
- Turinski, Ž.** (1990). *Slikarska tehnologija*, Beograd : Univerzitet umetnosti.
- Turinski, Ž.** (1970). *Воје, везива, технике сликања*. Beograd : „Vuk Karadžić“.

- У име Боја** = *In nomine Dei : крајика историја крстиашких рајнова* (2008). Београд : Завод за уџбенике.
- УНЕСКО у Србији** = UNESCO in Serbia (2007). Нови Сад : Православна реч = Novi Sad : Pravoslavna reč.
- Успенски, Л.** (2000). *Теологија иконе*, Света Гора Атонска : Манастир Хиландар.
- Uspenski, V. A.** (1979). *Poetika kompozicije ; Semiotika ikone*. Beograd : Nolit.
- Уханова, Е. В.** (2001). Проблема сохрaнности културног наслеђа Русије и РПЦ. У: *Отечественные записки*, № 1.
- Faton, J.** (2012, avril). La Joconde et sa copie „en temps réel“ du Prado, *Dossier de l'Art*, no. 195, стр. 46–47.
- Feliciano, H.** (2012). *Le musée disparu : enquête sur le pillage des oeuvres d'art en France par les nazis*. Paris : Gallimard.
- Фире, Ф. ; Озуф, М.** (1996). *Кријички речник Француске револуције*. Сремски Карловци ; Нови Сад : Издавачка књиџарница Зорана Стојановића.
- Flandrin, P.** (2004). *Le pillage de l'Irak : main basse sur la Mésopotamie*. Monaco, Éditions du Rocher.
- Флавије, Ј.** (1967). *Јудејски рај*. Београд : Просвета.
- Флоровски, Г.** (2005). *Хришћанство и култура*. Београд : Логос.
- Флоровски, Г.** (1997). *Пушеви руској дојословља*. Подгорица : ЦИД.
- 5th Conference on Illicit Traffic in Cultural Property Stolen in Central and Eastern Europe** (2007, September 18–20). Cracow.
- Flutsch, L.; Fontannaz, D.** (2010). *Le pillage du patrimoine archéologique : Des razzias coloniales au marché de l'art, un désastre culturel*. Paris : Favre.
- Fossois, G.** (2013). *Le musée des 40 voleurs*. Paris : Editions de l'Opportun.
- Fradier, G.** (1978, juillet). Trésors culturels : la fin d'un exil. *Le Courriere de l'Unesco*, Année 31, стр. 6–11.
- Fureix, E.** (ed.) (2014). *Iconoclasme et revolutions : de 1789 à nos jours*. Ceyzérieu : Champ vallon.
- Хам-Миловановић, Л.** (2009). Галерија кнеза Павла. *Музеј кнеза Павла*, Београд : Народни музеј, стр. 164–193.
- Хам-Миловановић, Л.** (2009а). Назив и устројство Музеја кнеза Павла. *Музеј кнеза Павла*, Београд : Народни музеј, стр. 90–123.
- Hauzer, A.** (2015). *Socijalna istorija umetnosti i književnosti*. Sremski Karlovci ; Novi Sad : Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

- Хејвуд Е.** (2005). *Политичке идеологије*. Београд : ЗУНС.
- Hershkovitch, C. ; Rykner, D.** (2011). *La Restitution des oeuvres d'art*. Paris : Hazan.
- Хиландарски типик** : Рукопис CHIL AS 156 (1995). Београд : Народна библиотека.
- Hoeniger, C.** (2013). Raphael's Religious Paintings and Their Early Restorations : Devotional Attention or Aesthetic Appreciation?, *CeROArt : Conservation, exposition, Restauration d'Objets d'art : revue électronique*.
- Hoff, M. C.** (1989). Civil Disobedience and unrest in Augustan Athens. *Hesperia*, Vol. 58, Issue 3, стр. 267–276.
- Hoog, M.; Hoog, E.** (1995). *Le marché de l'art*. Paris : Presses Universitaires de France.
- Houpt, S.** (2006). *Tableaux volés : Enquête sur les vols dans le monde de l'art*. Lyon : Éditions Stéphane Bachès.
- Кајганић, Д.** (1996, март). Слика је враћена. У: *Милиционар*, Год. 18, бр. 223, стр. 1–2.
- Cermanović-Kuzmanović, A.** (1980). *Grčke slikane vase*. Beograd : Naučna knjiga.
- Charney, N.** (2015). A History of Transnational Trafficking in Stolen and Looted Art and Antiquities. У: Bruinsma, G (ed.). *Histories of Transnational Crime*. New York : Springer, стр. 103–146.
- Charney, N.** (ed.). (2009). *Art Crime*. Santa Barbara, California : Praeger.
- Charney, N.** (2009b). Four Art Crimes and Their Effect on the Art Trade. У: Charney, N. (ed.). *Art Crime*. Santa Barbara, California : Praeger, 2009, стр. 107–110.
- Charney, N.** (2009c, Novembre 23). L'œuvre d'art la plus souvent volée est un retable de Jan van Eyck. *Le Journal des Arts*.
- Charney, N.** (2007). *The Art Thief*. London : Simon & Schuster.
- Chastel, A.** (1984). *Le Sac de Rome 1527*. Paris : Gallimard.
- Chatelain, J.** (1990 juillet-aôut). Les convetions internationales dans la lutte contre le trafic des biens culturels. *Revue internationale de police criminelle*, (425).
- Christophe, P.** (2004, mai 10). Enquête sur l'étrange pillage du musée de Bagdad. *Liberation*.
- Cajner Mraović, I.; Vrbić, J.** (1988). Organizirani kriminalitet u svezi s kulturnim dobrima. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, Vol. 5, no. 2, стр. 681–722.

- Cicéron** (2015). *L’Affaire Verrès*. Paris: les Belles lettres.
- Cohen, P.** (2013, May 12). Valuable as Art, but Priceless as a Tool to Launder Money, *The New York Times*, p. A1.
- Coignard, J.** (2010). *Une femme disparaît : le vol de la Joconde au Louvre en 1911*, Paris : New York: Le Passage.
- Conclin, J. E.** (1994). *Art crime*. London : Praeger.
- Congrès international pour la protection des oeuvres d’art et des monuments**, tenu à Paris du 24 au 29 juin 1889. Доступно на: <http://cnum.cnam.fr/CGI/frpage.cgi?8XAE332.9/0003/100/34/0/0> (28.08.2015).
- Commission for Looted Art**. Доступно на: <http://www.lootedartcommission.com/international-principles> (26.08.2015).
- Cordess, C.; Turcan, M.** (1993). Art vandalism. *British Journal of Criminology*. 33 (1): 95–102.
- Chastel, A.** (1988). Pojam baštine. *Pogledi* (Split), 3–4, стр. 709–723.
- Чакић, С.** (1991). Пљачка ризнице манастира Крушедол. *Годишњак, Историјски музеј Војводине = Annual book, The Historical Museum of Vojvodina*, стр. 63–71.
- Џонсон, М.** (2008). *Археолошка теорија*. Београд : *Clio*.
- Шакота, М.** (2007). *Ризница манастира Бање код Придоја*. Пријепоље : Српска православна епархија Милешевска ; Београд : Републички завод за заштиту споменика.
- Шакота, М.** (2015). *Студеничка ризница*. Нови Сад : Платонеум ; Студеница : Манастир Студеница.
- Šakota, M.** (1976). Pojave krađe, nelegalne trgovine i šverca kulturnih dobara i mere koje su do sada preduzimate u našoj zemlji. *Međurepubličko savetovanje posvećeno sprečavanju krađa šverca i nelegalne trgovine kulturnim dobrima : Oteševu, 11–12. novembar 1976. godine*. Beograd : Republički zavod za zaštitu spomenika kulture SR Srbije, str. 11–16.
- Шакота, М.** (1966). *Ризнице манастира у Србији*. Београд : Туристичка штампа.
- Шинер, Л.** (2007). *Откривање уметности*. Нови Сад : Адреса.
- Špikić, M.** (prir.) (2006). *Anatomija povjesnog spomenika*. Zagreb : Institut za povijest umjetnosti.
- Šošić, T. M.** (2014). Pojam kulturne baštine : međunarodnopravni pogled. U: *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, God. 51, br. 4, стр. 833–860.

- Šper, A.** (1980). *Sjećanja iz Trećeg rajha*. Rijeka : Otokar Keršovani.
- Шпадијер, И. и др.** (2015). *Српске рукописне књије у Чешкој*. Београд : Библиотека Српске патријаршије : Службени гласник.
- Шпадијер, И.** (2014). *Светиојорска дашћина : манасћир Хиландар и сћа-ра српска књижевности*. Београд : Чигоја штампа.
- Špikić, M.** (2006). Rat kulturnih svjetova i fenomenologija ruina. У: *Anatomija povijesnog spomenika*. Zagreb : Institut za povijest umjetnosti.
- Šuica, N.** (2014). Preuzeta i izmenjena zdanja jevrejskog vlasništva u Beogradu. *Limes plus*, Br. 2, стр. 123–137.
- Šuvaković, M.** (1999). *Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950. godine*. Beograd : Srpska akademija nauka i umetnosti.
- Šuvaković, M.** (2006). *Diskurzivna analiza : prestupi i/ili pristupi “diskurzivne analize” filozofiji, poetici, estetici, teoriji i studijama umetnosti i kulture*. Beograd : Univerzitet umetnosti : Fakultet muzičke umetnosti.
- Walter, P. ; Cardinali, F.** (2013). *L’Art-Chimie*. Paris : Fondation de la Maison de la Chimie.
- Wei, W.** (2012, fall). Fingerprinting Objects for the Control of Illegal Trafficking. *The Journal of Art Crime*, стр. 65–77.
- Wheelock, A. K.** (1984). *Vermeer*. Beograd : Prosveta : „Vuk Karadžić“.
- Willett, F.** (1988). *African art*. London : Thames and Hudson.
- Williams, R. C.** (1977, may 25). *Dumping oils: soviet art sales and soviet-american relations 1928–1933*. Washington, D.C. : Kennan Institute for Advanced Russian Studies, Woodrow Wilson International Center for Scholars. Доступно на: <https://www.wilsoncenter.org>
- Wittmann, R.** (2011). *Inestimable*. Paris : Sonatine editions.
- Queyrel, F.** (2002, Juillet-décembre). La fonction du Grand Autel de Pergame. *Revue des Études Grecques*. Vol. 115, no. 2, стр. 561–590.
- Queyrel, F.** (2007) L’image en contexte. Une nouvelle interprétation de la frise de la Gigantomachie du Grand Autel de Pergame. *Images et modernité hellénistiques, Appropriation et représentation du monde d’Alexandre à César*, (Collection de l’École française de Rome, 390), стр. 127–138.
- Queyrel, F.** (2004). Une nouvelle lecture de la frise de la téléphie du grand autel de Pergame, Eidola. *International Journal of Classical Art History*, 1, стр. 91–115.

ИЗВОРИ РЕПРОДУКЦИЈА

Захваљујем се на усћуљеним фотџографијама:

Епархији сремској и Његовом Преосвештенству епископу сремском
г. Василију

Музеју Српске православне цркве у Београду

Народном музеју у Београду

Народној библиотеци Србије

Музеју Југославије, Београд

Музеју Срема, Сремска Митровица

Матици српској у Новом Саду

Руској националној библиотеци у Санкт Петербургу

Душану Вујичићу

Ивану Јовановићу

Renata Samardzic, PhD

Art et crime

Résumé

Cet ouvrage traite d'un domaine trop peu étudié: la criminalité artistique et ses conséquences sur la société. En effet, il est né du constat que ce genre de criminalité organisée, tant par sa nature que par le danger qu'il représente, n'est pas suffisamment pris en compte par l'opinion publique et les instances gouvernementales dont la priorité demeurent la lutte contre le trafic de drogue et la criminalité financière. Pour donner un exemple de son importance, on estime que le montant annuel des transactions financières produit par la criminalité artistique se situe entre 2 et 6 milliards de dollars américains [ou USD, notation internationale des devises], dont une grande partie finance le crime organisé et le terrorisme international. Depuis la seconde guerre mondiale, ce genre de criminalité se place au troisième rang des profits de l'industrie du crime derrière la vente illégale d'armes et le trafic de drogue. La recherche entreprise dans ce livre est l'une des rares tentatives de couvrir l'ensemble des différentes catégories de criminalité artistique qui ont toutes comme point commun la préméditation: le vol d'objets d'art, le vandalisme, le pillage d'antiquités, ou encore la contrefaçon. L'hypothèse principale est que la criminalité artistique organisée produit des effets négatifs importants, tels que les préjudices culturels, spirituels et matériels, mais aussi comme la remise en cause de la sécurité générale de l'état et de ses citoyens, gardiens des œuvres d'art de leur patrimoine national. Cette étude s'appuie sur des exemples historiques, en temps de paix comme en temps de guerre, particulièrement dans les zones de conflits. L'analyse empirique sera également abordée. Ainsi, en se fondant sur l'analyse statistique de la structure et des tendances de la criminalité artistique en Serbie pour la période de 2000 à 2014, elle donne une description détaillée de la situation dans ce pays. Plus généralement, l'objectif de cette recherche est de rassembler des données théoriques et empiriques concernant la nature, les caractéristiques et le volume de la criminalité artistique en vue d'acquérir les connaissances suffisantes au niveau de la description, de la systématisation et de la classification scientifiques indispensables à la mise en place de la prévention et de la lutte contre la criminalité artistique.

Mots clé : art, criminalité, vol d'œuvres d'art, vandalisme, contrefaçon, pillage d'antiquités.

UDC: 725.94.025.7; 343.71:008; 343.77:008; 343.52:008; 341.324.5; 341.384